

ŽIVA ZAJEDNICA

U domovini – kao kod kuće

Skupina mladih vjernika i folklorša iz Hrvatske katoličke misije Ludwigsburg bila je u uzvratnom posjetu kod svojih vršnjaka Đurđevcu

200 brojeva našega lista

- Tko još čita katoličke novine?
- Stanarska prava
- Apokaliptička vremena
- Dijaspora i izborni zakon
- Važnost djelovanja laika
- Ukradeno djetinjstvo i Bleiburg
- Ist er ein Genie?
- Schrifttum und Sprache in Bosnien

Brojne hrvatske časne sestre koje djeluju na području biskupije München-Freising dobile su novog duhovnika u osobi fra Tihomira Grgata, koji ih je nedavno sve zajedno okupio na prvoj duhovnoj obnovi

Žetva je velika – reče im – a radnika malo. Zato molite gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju. Idite!

Evo, šaljem vas kao janjce među vukove. Ne nosite ni kese, ni torbe, ni obuće! ...

U koju god kuću uđete, najprije recite: „Mir kući ovoj!“ ... Ozdravljajte bolesnike i narodu kažite: „Približilo vam se kraljevstvo Božje!“

(Isus, Lk 10, 2–6.9)

Krizmanici HKM Berlin s kardinalom Sterzinskim i vjeroučiteljima

Foto: J. Jadrić

Važnost vjeronauka i maternjeg jezika

Poštovani čitatelji i prijatelji! Već je počela nova školska pa i vjeronaučna godina. O važnosti vjeronauka, kako onoga školskoga, tako i onoga sakramentalnoga u crkvenim prostorijama, ovih su dana pisali i njemački i hrvatski biskupi. Oni su se naime založili da djeca vjernika pohađaju oba vjeronauka. Na pragu novoga tisućljeća potrebno je mladima u školi dati ne samo informacije o religiji ili raznim religijama nego ih dublje upoznati s istinama i porukama te religije, te ih na taj način odgajati i pripravljati za život. S druge strane će mladi vjernici u sakramentalnom vjeronauku rasti u svojoj vjeri, prakticirajući je u konkretnoj zajednici vjernika. Zato i naša djeca u dijaspori treba da pohađaju oba vjeronauka, i to ne samo radi neposredne pripreve za sakramente, nego radi rasta i života u vjeri. Vjerojatno ste i vi, kao i vaša djeca, na odmoru u domovini zamijetili kako naša djeca uglavnom vrlo slabo govore hrvatski jezik. Ovom prilikom nećemo nagađati koliko poznaju hrvatsku povijest, zemljopis, kulturu. Stoga je zaista izuzetno važno da roditelji svoju djecu upišu da pohađaju hrvatsku dopunsku nastavu gdje god je to moguće. Preporučujemo jedno geslo: U kući, u obitelji, u stanu – govoriti hrvatskim jezikom, a izvan kuće – bilo kojim.

Uz pozdrav, uredništvo

P.S.: U vašim je rukama 200. broj našega i vašega lista. Budući da smo prošle godine svečano obilježili 20 godina izlazenja, našem 200. izdanju nismo dali neko posebno značenje, nego vas samo na to podsjećamo, uz molbu da i dalje budete s nama. ■

ŽIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 95 40 48-0
Fax (0 69) 95 40 48 24
E-Mail: kroatenseelsorge@t-online.de

Kroatenseelsorge in Deutschland

Herausgeber/ Izdavač:	
Verantwortlich/ Odgovara:	Josip Klarić
Chefredakteur/ Glavni urednik:	Anto Batinić
Redaktion/ Uredništvo:	Stanka Vidačković, Jura Planinc, Ivek Milićec, Jozo Sladoja, Jozo Župić
Mitarbeiter/ Suradnici:	Željka Čolić, Dijana Tolić, Alen Legović, Marko Obert, Vlatko Marić
Layout:	Ljubica Markovica
Lithos + Seitenmontage:	Fotosatz Service Bauriedl 64546 Mörfelden-Walldorf
Druck:	Spenglers Druckwerkstatt GmbH 64572 Büttelborn
Jahres- bezugspreis:	DM 30,- incl. Porto (s poštarinom); za ostale europske zemlje: DM 40,- za prekomorske zemlje: DM 60,-
Bankverbindung:	Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01) bei der Frankfurter Sparkasse

Piše: Anto Batinić

Tko još čita katoličke novine?

Dvanaestoga rujna Crkva obilježava „Svjetski dan sredstava društvenoga priopćavanja“, ove godine pod geslom: „Mediji – prijateljska potpora onima koji su u potrazi za Bogom – Ocem“. Još jednom se međutim mora ponoviti više puta izrečena tvrdnja da su katolička sredstva priopćavanja, odnosno katolički mediji, osobito tiskovni, u velikoj krizi. Nije to samo slučaj u našoj Crkvi, nego i u cijelom svijetu. U našoj su Crkvi i narodu katoličke novine plijenile pozornost za vrijeme komunističkoga režima, jer se u njima znalo naći anti-režimskoga sadržaja, odnosno štiva koje je odisalo drugačijim duhom od ondašnjih tiskovina, štiva koje je zastupalo drugačije vjerske, crkvene i nacionalne poglede. U međuvremenu su hrvatski katolički mediji, uz vrlo rijetke iznimke, izgubili tu, uvijek potrebnu, dimenziju kritičnosti prema političkim i društvenim zbivanjima. Popularne svjetovne novine preuzele su svakodnevno praćenje crkvenih zbivanja, a opet osobito onih s prizvukom pikantije i senzacionalizma. Tako su se naši crkveni mediji, s naglaskom na novine, našli u nezavidnoj krizi, koja traje već skoro desetak godina. Taj trend je zamijećen na onom najosnovnijem i najosjetljivijem mjerilu – na nakladi, koja je pokazatelj još jednog vrlo važnog čimbenika za izdavanje vjerskih novina, a to su financijska sredstva.

Razlozi nepopularnosti vjerskih novina nisu međutim samo rečene vanjske naravi (društvene prilike, financijske poteškoće), nego su mnogo više rezultat manjka volje, znanja, profesionalnoga pristupa, sposobnosti, stila rada, plasiranja vijesti i obrade tema, a osobito jezika i sadržaja. Sadržaj i jezik vjerskih medija suvremeni ljudi teško ili nikako ne razumiju. Pitanje je koliko ih razumiju i oni koji ih pišu, pa i oni koji bi ih po prirodi posla (svećenici, vjeroučitelji, redovnici, novinari) trebali čitati i shvatiti. Zato nije čudno što mnogi uporno traže upotrebljavanje razumljivoga i suvremenoga jezika i u crkvenim medijima, dokumentima, pa i propovijedima.

Kod hrvatskih katolika s druge strane kao da postoji strah od vjerskoga tiska, kako novina tako i knjiga. Navika nečitanja, izrazita usmjerenost na usmenu (propovijed) i vizualnu (televizija) poruku velike su zapreke u probijanju vjerskih tiskovina do vjernika. Vjer-

ske tiskovine bije usto glas zaostalosti, konzervativnosti, glas da su one samo za svećenike i crkvenjake, te su i time u podređenom položaju. Distribucija odnosno raspodjela vjerskih novina predstavlja dodatnu poteškoću. Iako se mnoge vjerske novine mogu u domovini naći na kioscima i ostalim prodajnim mjestima, one ne mogu doći do izražaja pored snažnih svjetovnih novina i časopisa, pa se one većinom mogu naći u crkvama ili župnim uredima. U našoj dijaspori se vjerski tisak može dobiti gotovo isključivo u crkvama ili u misijskim prostorijama, ali za nj je ponajprije vrlo malo zanimanje od strane vjernika, a rijetki su primjeri većega angažmana misijskoga osoblja na tom području. I slaba kupovna moć ljudi u Hrvatskoj i BiH nije nezamisliv razlog za odustajanje od kupovine vjerskih novina, što se ne bi moglo reći i za naše radnike i iseljenike u inozemstvu. Ali, naši će ljudi potrošiti svoju marku prije na bilo što negoli na vjerske novine a knjige da i ne spominjemo.

Crkvena vodstva znaju se počesto osvrnuti na ulogu medija u navještanju Isusova Evanđelja, ali to gotovo uvijek ispadne prigodničarski i bez konkretnih pomaka nabolje u praksi, pa riječi uglavnom ostaju mrtvo slovo na papiru. Ne radi se naime o dugoročnim projektima, s temeljitom pripravom, sposobnim kadrom i predviđenom perspektivom, nego u našoj Crkvi još uvijek žive stare stari medijski projekti, novine i časopisi, u kojima se još uvijek radi kao u komunističkom vremenu, kao da se u međuvremenu nisu dogodile silne i brojne promjene.

S medijima međutim nema poteškoća samo naša Crkva nego i Crkve u razvijenim zapadnim zemljama. Nedavno je Švicarska biskupska konferencija, odnosno njezina Komisija za medije, izdala i prihvatila „Pastoralni plan za komunikaciju i medije“, u kojem se ističe da Crkva želi i javno zastupati svoja stajališta i javnost obavješćivati o svojem djelovanju. Pritom prednost ima autentična i otvorena informacija. Švicarci koriste naime medije 6 sati na dan, pa Crkva kao komunikacija, mora imati svoje mjesto u tom sveprisutnom medijskom svijetu. Crkva je u tu svrhu izdvojila i znatna financijska sredstva, osobito za nazočnost u elektroničkim

(Nastavak na str. 11)

STANARSKA PRAVA ILI KAKO SE ZAŠTITITI OD „ZLOČESTOG“ STANODAVCA (I)

Smije li stanodavac otkazati stan jer je „potreban njemu“?

U njemačkom Građanskom zakonu je određeno da stanodavac može otkazati stambeni prostor unajmljivaču – stanaru, ukoliko je opravdan njegov interes stanodavca za tim prostorom. Pod opravdanim interesom se smatra da će stan koristiti on sam, netko iz njegova kućanstva ili iz obiteljskog kruga. Da bi stanodavac mogao svom stanaru otkazati ugovor o iznajmljivanju stana, mora navesti tko će stan koristiti i iz kojeg razloga upravo taj stan. Uopćena fraza – „potreban mi je stan radi moje obitelji“ – u obrazloženju stanodavca neće biti dostatna. Savjet: nakon selidbe u drugi prostor, provjerite je li bivši stanodavac zaista iskoristio stan prema navodima iz priopćenja o otkazu. Naime ako je lažno naveo razlog za otkazivanje, te stan nije korišten u skladu s navodima iz priopćenja, bivši stanodavac mora vam platiti troškove selidbe, a dijelom i naknadu za povećanu stanarinu – ako je ona veća za vaš novi stambeni prostor.

Možete li dobiti usmeni otkaz?

Otkazivanje stana, odnosno raskidanje ugovora o najmu („Mietvertrag“) nije moguće usmeno, već se to mora utanačiti u pisanom obliku. Ako bi stanodavac to činio preko nekog trećeg – recimo odvjetnika – tada i odvjetnik mora, uz pisano priopćenje o otkazu, priložiti originalnu punomoć (nikako kopiju punomoći!) stanodavca. Ako bi ipak bila priložena samo kopija punomoći, stanar može priopćenje vratiti natrag i tako barem dobiti na vremenu dok stigne sljedeće pravovaljano priopćenje s originalnom punomoći. U priopćenju mora biti naveden razlog za otkaz. Primjerice, stanodavac vam želi otkazati stan zbog toga što će ga koristiti njegova kćer. U trenutku sklapanja ugovora o najmu stana, ona je imala 16, a sada ima 18 godina. U tom slučaju vam stanodavac ne smije otkazati stan, jer je kćerino osamostaljenje mogao planirati na vrijeme te njegov „opravdani interes“ neće biti uvažen. No, da je kćer u vrijeme iznajmljivanja stana imala samo 4 godine, a sada je 18 – tada će njegov „opravdani interes“ biti pravno utemeljen i vi ćete morati u drugi stan.

U slučaju da tužite stanodavca, sud će priznati samo onaj razlog koji vam je naveden u priopćenju i utvrditi da li je opravdan. Preporučuje se da potražite pravnu zaštitu, naročito ako imate dojam da vam je stanodavac otkazao stan samo zbog toga što ste se s njim porječkali ili posvađali. Međutim, stanodavac vam ne smije otkazati stan, ako je slobodan sličan ili će ubrzo biti slobodan. Primjer: ako vam je stanodavac dao otkaz zbog „Eigenbedarf“, a u istom stubištu se upravo oslobađa stan kojega je on vlasnik, stanodavac vam ne smije dati otkaz. Također ne može biti opravdan izgovor da želi stanovati bliže svoga radnog mjesta, jer je to morao već ranije znati, u vrijeme sklapanja ugovora s vama.

Što s „razlikom“ za „Nebenkosten“?

Pri sklapanju ugovora o najmu stana dobro valja paziti što je i koliko uračunato u „Nebenkosten“, odnosno popratne troškove. Često se upravo u toj stavci krije takozvana „druga stanarina“, odnosno stanodavac može oštećivati stanara tako što mu naplaćuje neopravdano visoke popratne troškove. Savjet: pri sklapanju ugovora inzistirajte na pojedinačnom navođenju troškova, dakle za vodu, grijanje, čišćenje zajedničkog prostora (hodnici, stepenište, podrum...) i sl., a također raščistite unaprijed i tko plaća struju, vi ili stanodavac u vaše ime. Točno utvrdite sve što spada u te troškove kako vas ne bi iznenadili neki kasniji zahtjevi, kao i zbog toga da bi visinu takvih zahtjeva mogli kontrolirati i imati valjani temelj za eventualnu pravnu zaštitu.

No, ima i druga zamka. U ugovoru mogu biti navedeni vrlo niski popratni troškovi, a kad stigne godišnji obračun, pristigne i neugodno iznenađenje, naime i visoki račun za naplatu razlike. Obično je u ugovoru naznačeno da će se, budu li troškovi veći od plaćenih, morati platiti godišnja razlika, pa to stanara i obvezuje. No, stanar je zakonski ipak zaštićen od plaćanja neopravdano visokih popratnih troškova. Stanodavac je naime već pri sklapanju ugovora dužan navesti realnu visinu troškova. Nije mu dozvoljeno „usitniti“ troškove i stvarati osjećaj da se radi o konačnim troškovima ili

da će se možda nakon godišnjeg obračuna morati platiti još neka „sitna“ razlika. Stanodavac ne smije ni u međuvremenu zahtijevati dvostruko ili višestruko povećanje popratnih troškova, zato jer je morao pravovremeno znati i stanara informirati o njihovim iznosima.

Sve u svemu „Nebenkosten“ su najčešći sporovi između stanodavca i stanara. Stanodavcu je svakako poznata visina popratnih troškova. A ako nije – dužan je to znati i u tom smislu s budućim stanarom napraviti ugovor. Ako u međuvremenu ocijenite da su troškovi zaračunati previsoko, imate pravo podnijeti tužbu i tražiti odštetu. Ako su troškovi u ugovoru zaračunati prenisko, pa vam je stigla ogromna razlika za naplatu, tada takvu razliku niste dužni platiti, no svakako morate potražiti pravnu zaštitu.

Može li se najam stana ugovoriti usmeno?

Usmeno se sa stanodavcem može ugovoriti najam stana, ako vrijeme najma nije dulje od godinu dana. No, usmeno se ugovaranje nikako ne preporučuje jer tada mogu nastati razne zavrzlake. Recimo, u slučaju povišenja stanarine ili popratnih troškova, mogu vas očekivati neugodna iznenađenja, kao i u vezi s naknadnim zahtjevom da obnovite stan prije iseljenja, premda ste se uselili u neuređen te u trenutku useljenja niste sa stanodavcem dogovorili da ćete stan krečiti. Može se dogoditi da u stanu ipak želite i možete ostati i dulje od dogovorene godine dana, pa je red da sa stanodavcem sklopite pisani ugovor. A kad vam je ugovor dao na uvid i potpisivanje, ustanovljavate da se u njemu odjednom našla i „Staffelmiete“, dakle da vam se stanarina svake godine automatski povećava, kao i da su „Nebenkosten“ znatno povećani i sl. U takvim okolnostima također se morate pravno zaštititi, a pravda će biti na vašoj strani. Stanodavac nema pravo u ugovor unijeti one elemente o kojima se niste usmeno dogovorili. Valja znati i to da vam stanodavac prvi put može poviciti „Grundmiete“ – stanarinu tek nakon pune godine stanovanja. Ako ste unajmili stan na pet godina, tada se stanarina može poviciti tek nakon tri godine korištenja stana.

Marijana Koritnik

Živimo li u apokaliptičkim vremenima?

Vrijeme u kojem živimo obiluje apokaliptičkim vizijama i očekivanjima. Sve više se javljaju lažni mesije i prepredeni prodavači spasenja. Ne može se nijekati da danas ima puno zla, grijeha i nesreća u svijetu. Zlo i grijeh dobili su pravo javnosti putem široke reklame. Živimo u prijelomnom razdoblju, na pragu trećeg tisućljeća. Unatoč svemu potrebno je više govoriti o dobru i nadi te moliti da Bog obnovi lice zemlje.

Tijekom svoje povijesti čovječanstvo je proživljavalo najrazličitije krize, nalazilo se na brojnim kušnjama, imalo svoje uspone i padove, doživjelo snažne katarze. Mnogi su narodi i civilizacije prodefilirali pozornicom povijesti i nestali. Nekima se posve zameo trag, a o nekima se sačuvalo svjedočanstvo u kamenu i listinama. Iz sačuvanih spomenika možemo zaključiti da su neke od prastarih civilizacija bile na vrlo zavidnom stupnju kulture, i to ne samo po svom graditeljskom umijeću, nego i po svojoj društvenoj i religioznoj organiziranosti, po prirodnim znanostima i umjetnosti. Zbog čega su nestali toliki narodi, propale tolike slavne civilizacije i kulture?

Povijest čovječanstva – povijest straha i tjeskobe

Povijest čovječanstva je nažalost i povijest međusobnih netrpeljivosti i sukoba, uzajamnih istrebljenja, kako na osobnoj razini, tako i na razini plemena i naroda, carstva i država. Teško je u povijesti zabilježiti dulja razdoblja kada je vladao mir. No, nisu samo ratovi pomeli s pozornice povijesti pojedine narode. Čovječanstvo je od samih početaka izloženo raznim prirodnim katastrofama: potresima i poplavama, masovnim smrtonosnim oboljenjima i nepredvidivim klimatskim poremećajima. Zbog jednog ili drugog razloga povijest čovječanstva je ujedno i povijest ljudske nesigurnosti, straha i tjeskobe. Čovjek ne može naprosto ostati ravnodušan pred onim što se drugima dogodilo ili se događa, i što se s ništa manjom sigurnošću već danas može i njemu samome dogoditi. Postoje osobito burna povijesna razdoblja kada izgleda da je pošast zla toliko jaka i nesreća tako velika da su mogućnosti za preživljavanje vrlo male.

Odvajkada se čovjek pitao o uzrocima nesreća što su se na nj sručile. Neki su ih pripisivali anonimnim silama zla i okrutnoj sudbini, drugi, razdraženim i hirovitim bogovima. Izraelski narod je nesreće koje su mu se događale povezivao s neobdržavanjem Božjih zapovijedi. Osobito će proroci isticati kako je moralna izopačenost i nevjernost savezu uzrokom svekolikih nedaća koje pogađaju narod. Masovan otpad od Boga posebno teško pada vjernom „ostatku“ koji zbunjen nagomilanim bezboštvom i bezakonjem ne vidi izlaz iz krize. Šansu za vlastiti opstanak pobožni vide jedino u tome da Bog odlučno nastupi i dokrajči zlo i bezakonje, iskorijeni nepravdu i kazni grešnike. Oni priželjkuju i nadaju se katastrofi, sklončanju ovoga i ovakvoga svijeta; nesreće su im utjeha; u ratovima, potresima i drugim prirodnim nepogodama vide početak kraja ovom bezbožnom svijetu, te početak novog svijeta koji tek ima nastati. Tipično je za ovaj apokaliptički mentalitet uvjerenje, kako novo ne može započeti dok staro ne bude potpuno uništeno. Takvi ne mogu zamisliti suživot dobra i zla, te drže da je samo pitanje časa kada će se čaša gnjeva Gospodnjega preliti. Ne treba zaboraviti da je i Isusovo doba bilo obilježeno snažnim apokaliptičkim očekivanjima. Dovoljno se sjetiti propovijedi

Ivana Krstitelja o „skoroj srdžbi“ i „sjekiri“ koja je već položena na korijen stablima (Mt 3,7.10), ili pak pitanja upućena Isusu o svršetku svijeta (usp. Mt 24,3).

Hoće li se u naše dane preliti čaša gnjeva Gospodnjega?

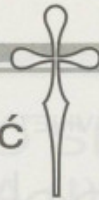
Vrijeme u kojem živimo također obiluje apokaliptičkim vizijama i očekivanjima. S više se strana javljaju lažni mesije i zavodnici, prepredeni prodavači spasenja. Nije malo onih koji u prirodnim katastrofama poput velikih poplava ili snažnih potresa vide najavu apokaliptičkih događanja. Nije mali broj pobožnih osoba koje smatraju da su u naše doba zlo i grijeh prevršili svaku mjeru i da je Božja kazna neizbježna. Na primjedbu da je zla u svijetu uvijek bilo, spremno odgovaraju: da, ali ne na ovakav način i u ovolikoj mjeri. Upozoravaju na razuzdanu spolnost, čedomorstvo, genetski inženjering, veliki broj rastava, samoubojstava, poremećeni eko-sustav. Svaka nesreća koja se negdje dogodi, voda je na njihov mlin, potkrepljuje ih u uvjerenju kako je katastrofičan svršetak svijeta na pomolu.

Doista, nitko ne može nijekati da danas ima puno zla i nesreća u svijetu; da li razmjerno više ili manje u odnosu na prethodna vremena, teško je reći. Čovjek ima i jedan veliki Božji dar – zaborav, pa se na sreću ne sjeća uvijek jednako dobro svega iz svoje ranije životne dobi; često pamti samo ono što mu se hoće pamtiti i vidi ono što hoće vidjeti. Svijet je danas mnogo napučeniji, nego je to bio u prošlosti pa vjerojatno ima više i dobrih i zlih ljudi, više dobra i više zla. Svijet je, kako to već svi kažu, postao globalno selo. Svi o svima sve znaju. Vijest, kako dobra, tako i zla ne putuje više godinama s jednog kraja svijeta na drugi, nego nam putem elektronskih medija dolazi istodobno sa samim događajem. Poplavljeni smo vijestima i informacijama s najrazličitijih predjela zemlje i područja života. Ono što ozbiljne ljude opravdano zabrinjava nije u prvom redu činjenica što danas u svijetu ima puno grijeha, nego to, što je grijeh dobio nevideno pravo javnosti, što postoji organizirana i snažna industrija bezakonja; glasna i agresivna, da ne rekнем, bezočna propaganda zla; što se pred grijehom izgubio svaki stid.

Hitna potreba za glasnogovornicima dobrote

Na pitanje, živimo li u apokaliptičkim vremenima, nije jednostavno dati jednoznačan odgovor. Živimo svakako u jednom od prijelomnih i prijelaznih razdoblja ljudske povijesti, na pragu trećeg tisućljeća. Stoljeće od kojeg se opraštamo ostat će zapamćeno po nezamislivom tehnološkom i komunikacijskom napretku, po monstruoznim ideologijama i okrutnim ratovima, brojnim društvenim i političkim prevratima i promjenama, po snažno poljuljanom sustavu tradicionalnih vrijednosti. U velikoj brzini događaja koji prestižu jedan drugoga, svi se ne snalaze niti osjećaju jednako dobro. Mnogi su tom brzinom i nepredvidivošću promjena zbunjeni; osjećaju se nelagodno i pomalo

(Nastavak na slj. str.)

† Prof. dr. fra Tomislav Janko Šagi-Bunić OFM Cap (1923.–1999.)

U Zagrebu je 21. srpnja umro istaknuti hrvatski teolog i franjevac-kapucin prof. dr. Tomislav Janko Šagi-Bunić. Rođen je 2. 2. 1923. u Brodarovcu kod Varaždina. U kapucinski red pristupa 1940. a za svećenika je zaređen 1948. Od 1951. pa sve do umirovljenja 1993. predaje teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Obavljao je brojne službe, kako u svojoj redovničkoj zajednici, tako i na fakultetu. Aktivno je sudjelovao na II. vatikanskom saboru kao teološki stručnjak. Objavio je brojna teološka djela, od kojih su najpoznatija: „Povijest kršćanske literature“, „Euharistija u životu Crkve kroz povijest“, „Katolička Crkva i hrvatski narod“, „Ali drugog puta nema“, „Vrijeme suodgovornosti“, te mnoštvo znanstvenih i novinskih članaka, studija i priloga. U svijetu je bio priznat i cijenjen kao vrsni poznavatelj ranokršćanske teologije. Jedan je od utemeljitelja „Kršćanske sadašnjosti“ i ekumenskoga dijaloga kod nas. Pokojni fra Tomislav gostovao je više puta među hrvatskim svećenicima i pukom u Njemačkoj. U knjizi „Katolička Crkva i hrvatski narod“ u prilogu pod naslovom „Crkva i iseljenici“ osvrnuo se i na fenomen emigracije općenito te posebice hrvatskoga iseljeničtva i odnosa Crkve prema tom dijelu našega naroda. Iz te knjige donosimo nekoliko ulomaka.

Ljudi prije svega

Moramo prije svega imati pred očima žive ljude, te naše muševce i žene, te djevojke i mladiće, te obitelji koje novonastala situacija počinje nagrizati, svu tu braću i sestre s njihovim životnim šansama koje im se na ovaj ili onaj način pružaju ili koje oni traže, s opasnostima koje na njih vrebaju, s ranjivostima i nezaštićenostima u kojima se nađu ukliješteni u tuđem svijetu. Katolička zajednica u hrvatskom narodu mora sve što joj je ikako moguće činiti za njih, za napredak svega za čim opravdano teže, unoseći u to svoje stupanje u pomoć sve što ona kao takva ima kao svoje *specifično*, i što možda druge instancije nemaju i ne mogu imati, jer su po samoj svojoj naravi nešto drugo nego što je Crkva.

Tuđina kao prilika za povratak

Nije važno samo to da naši ljudi ubuduće što manje napuštaju rodnu grudu i manje traže bolju životnu šansu u drugim zemljama (jer u tom pogledu ima pojava koje su po svojoj naravi veoma različite i nejednake). Još je daleko važnije da se ti naši ljudi u što većem broju vraćaju natrag u domovinu i na svoja djedovska ognjišta, pa da svojim u znoju i odricanju zarađenim novcem sudjeluju i pripomo-

gnu razvitak svoje domovine, posebno njezinih manje razvijenih krajeva, dakako u skladu s onim što je perspektivno i za njih i za sav narod, da sutra ne bi jedini izlaz iz bijede ili jedina perspektiva istinskog napretka bila pečalba u tuđini. U tom slučaju njihov rad u inozemstvu sam po sebi ne bi značio nesreću, nego blagodat za život naroda kao cjeline.

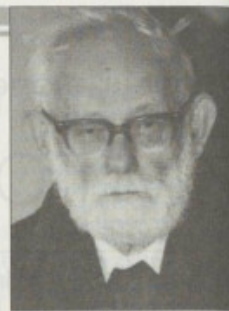
Problem integracije

Crkva zbog svoje nadnacionalnosti, organiziranosti po svim nacijama, može dosta toga postići za naše ljude, a posebno može štošta dobro učiniti za naš ženski svijet koji danas također odlazi u tuđinu – možemo gotovo reći – hrpimice. Ipak mislim da naša Crkva u svemu tome čini još premalo, i da se moglo pokrenuti mnogo toga više. Svijest za to pitanje počela se u posljednje vrijeme jače buditi kod nas, no još će trebati učiniti mnogo. Moram nešto reći i o problemu integriranja doseljenika u domaću Crkvu, što samim tim znači u tamošnju nacionalnu zajednicu. Taj se problem jasno postavlja za one koji su se zastalno naselili u novi kraj. Crkva i njima služi, šalje im dušobrižnike iz domovine, ali se u mnogim krajevima, više manje u većini, to shvaća samo

kao neka privremena mjera: tako dugo dok se ne priuče i ne uspiju da se snađu u tamošnjoj zajednici, korisno je i potrebno da im

njihova domovinska Crkva pomaže. U Sjedinjenim Državama, kako ste mogli čitati nedavno u „Glasu Koncila“, domaći kler nije baš jako sklon da dopušta bogoslužje na narodnom jeziku doseljenika, jer želi integrirati nove ljude u svoju zajednicu. U drugim područjima, kod drugih društvenih faktora, budući da Amerika nema svoje duge nacionalne povijesti, postoji spremnost i želja da različiti novi kulturni oblici doneseni u Ameriku budu živi i prisutni, da se to miješa i međusobno oplođuje. Ali crkveni faktor nije tako širok, želi što bržu integraciju u domaću Crkvu. Nama je, međutim, kao malome narodu, u interesu da bi svi ti naši iseljenici sačuvali što čvršću vezu s domovinom, pa onda moramo u tom području poduzimati različite mjere.

Za sezonsko je radništvo, međutim, sasvim drugo pitanje. Ti ljudi ne kane ostati u zemljama kamo su otišli na rad. No postoji strah, uočava se proces koji sve više raste, a to je dans bilo i ovdje rečeno, da se i oni ondje definitivno smjeste, da se integriraju u domaće stanovništvo. Zbog toga je osobito važno da ti ljudi proživljavaju zajedništvo s onima koji su ostali kod kuće. Crkva kod nas počinje to sve više uočavati. O tom sam pisao u knjizi „Crkva i domovina“. Crkva mora uzgajati duhovno-afektivno zajedništvo domaće zajednice, posebno župe, koja je tu ostala i onih njezinih članova koji su otišli u tuđinu. To je osobito važno za obitelji koje su razdvojene. Ljudi koji su vani morali bi biti podržavani u ljubavi prema rodnoj grudi, prema svojoj domaćoj zajednici, prema domovini i rodnom kraju, kako bi imali i s te strane želju da se vrate. ■

VJEROM KROZ ŽIVOT – GLAUBE UND LEBEN

(Nastavak s 5. str.)

tjeskobno. Boje se da sav ovaj tehnološki i znanstveni napredak koji, poput guste sjene, prati duboka moralna kriza, ne završi tragično po čovječanstvo. Spomenuli smo nekoć snažne i slavne narode i civilizacije od kojih je ostao samo povijesni spomen, kamen i prah. Nitko ozbiljan ne može s apsolutnom sigurnošću isključiti strm i katastrofičan svršetak još jedne civilizacije i kulture. Dakako da je tužno ukoliko netko takav svršetak priželjkuje. No, i premda smo svjesni da sa stopostotnom sigurnošću ne možemo isključiti mogućnost prirodnih kataklizmi globalnih razmjera koje bi bile uzrokovane ili pospješene

čovjekovim moralnim izopačenjem, smatramo da najmanje što u ovom trenutku svijetu treba jesu vještí raspačivači zla i podmetači sumnji, zloguki proroci propasti. Više od svega potrebni su nam revni i požrtvovni sijači nade i ljubavi, glasnogovornici dobrote i povjerenja. O dobru je potrebno glasnije govoriti, zauzetije iz drugih izvlačiti na vidjelo dobro; dobru se radovati, s dobrim se oduševiti. Tko ima zdrave oči ne može ne vidjeti i puno dobra u svijetu, ne može ne naći i dovoljno razloga za nadu. Kršćanin ne zaziva nesreću na ovaj svijet, nego iskreno i zauzeto radi na njegovoj preobrazbi; ne prestaje žarko moliti: „Pošalji Duha svoga Gospodine i obnovi lice zemlje“. ■

Hrvatska dijaspora i izborni zakonodavstvo

Predstavnici HDZ-a i oporbenih stranaka (HSL-a, SDP-a, HSS-a, LS-a, IDS-a, i HNS-a) principijelno su u lipnju postigli sporazum i time utemeljili načela izbornog zakonodavstva, jednog „povijesnog sporazuma“, kako ga je oglasio Vladimir Šeks, pregovarač HDZ-a. U izvješćima koja su objavljena u hrvatskom tisku ističe se da je ovim sporazumom riješeno pitanje izbornog zakonodavstva – i pitanje zakona o HTV-u koji bi napokon trebao biti javna televizija. Nakon suglašavanja s HDZ-om o zakonu za HTV šestorica iz oporbe su odustala od inzistiranja na posebnim biračkim listama za dijasporu. Prihvaćen je izborni sustav od deset izbornih jedinica, od kojih je jedna za dijasporu. HDZ je neočekivano prihvatio tzv. „nefiksnu kvotu“ za dijasporu čime je znatno doveden u pitanje broj njegovih predstavnika u Saboru. Također je (bilo) sporno pitanje zastupnika nacionalnih manjina čiji broj može značajno izmijeniti predstavnički sastav u Saboru.

Na prošlim izborima bili su „izabrani“ zastupnici iz dijaspori koji nisu opravdali ukazano povjerenje (ni onima koji su ih izabrali!) već su bili svrha sebi samima; posebice oni koji su bili (ili su) na većim dužnostima – kao ministri i upravitelji. Očitovao se i njihovo loše poznavanje hrvatskog jezika i manjak političkog sluha. Hrvatska dijaspora nije bila predstavljena u Hrvatskom državnom saboru nego su iz dijaspori „jahači“ došli u Sabor.

Privilegirano hrvatsko iseljeničtvo

Hrvatskoj dijaspori nisu potrebne nikakve privilegije niti izborne jedinice. Dijaspore, ili hrvatsko iseljeničtvo, definirana je u smislu riječi: „*iseljenik (iseljenici) – onaj koji je za stalno mjesto života odabrao neku drugu zemlju*“ (Anić). Dakle, kad je riječ o dijaspori odnosno iseljenicima, onda se misli na one ljude koji više ne žive na očinskim ognjištima već su odselili u druge zemlje i druge domovine gdje su mnogi postali i građani u tim državama. Uključivanje Hrvata iz dijaspori u izbornu jedinicu u Hrvatskoj u najmanju ruku izgleda smiješno.

Zastupnici iz dijaspori nisu opravdali povjerenje nego su koristili Hrvatsku za svoje interese. Hrvatskoj dijaspori nisu potrebne izborne povlastice. Hrvati koji se žele baviti politikom u Hrvatskoj neka se i nasele u domovini. BiH nije hrvatska dijaspora nego je hrvatski narod konstituiran u toj zemlji. Nacionalne manjine u Hrvatskoj imaju prevelike povlastice. Mnoštvo političkih stranaka bez pravog političkog profila.

Normalno je da postoji pismeno glasanje građana dotične države koji se tijekom izbora nalaze izvan domovine, kao što su članovi državnih predstavništava i ispostava diljem svijeta, ili se nalaze na privremenom radu ili studiju u inozemstvu. I to je sve.

Hrvati iz dijaspori koji se žele baviti politikom i biti birani u Zastupnički dom u Hrvatskoj trebaju se vratiti u Hrvatsku i nastaniti u rodnom mjestu ili drugdje u Hrvatskoj; uključiti se u politički život bivše (ili nove) sredine i prihvatiti program jedne političke stranke koja ih može kandidirati za svoga predstavnika, a zajednica izabrati za zastupnika. Onda su oni odgovorni stranci i zajednici koja ih je izabrala. To bi bili odgovorni predstavnički odnosi između demokratskih izabranih zastupnika i birača.

Tko je, zapravo pozvan da odredi izborne jedinice u dijaspori? Tko je pozvan da bude biran – i tko su oni koji bi birali takve zastupnike? Samo bi privilegirani pojedinci bili korisnici novog izbornog zakonodavstva, a nikako ni Hrvatska, ni hrvatska dijaspora koje s tim pojedincima nemaju nikakvih dodirnih veza. Koliko su Hrvatskoj koristili zastupnici iz dijaspori koji sada „zastupaju“ iseljeničtvo u Saboru? Naprotiv oni su koristili Hrvatsku za svoje interese! Hrvati koji žive izvan Hrvatske imaju hrvatska diplomatska predstavništva preko kojih mogu biti zastupljeni u Hrvatskoj. Hrvati iz Bosne i Hercegovine, koji žive u dijaspori također mogu biti predstavljeni putem državnih ispostava BiH ili Hrvatske. Isto se odnosi na Hrvate iz Bosne i Hercegovine jer i oni žive u drugoj državi i ne mogu birati niti biti birani na izborima u Hrvatskoj. Da li su Hrvatskoj zbilja potrebni imaginarni građani iz dijaspori i susjedne Bosne i Hercegovine?

Nedavno su bili izbori u Izraelu gdje su glasovali samo građani. Došlo je nekoliko

stotina ortodoksnih Židova iz New Yorka (gdje živi više Židova nego u Izraelu), te su oni glasovali na licu mjesta. Izrael ne prihvaća imaginarnu građane mada se ništa manje ne osjećaju cionistima ni oni koji žive izvan Izraela, odnosno u dijaspori. Dakle, treba glasovati s tabanima – doći kući i dati svoj glas!

Hrvatska ima ono što ima, a za ono što ima borili su se Hrvati stoljećima, kao što su se borili i Židovi za Izrael. Hrvatska je za one Hrvate koji žive u dijaspori ili u Bosni i Hercegovini: nacionalno, kulturno i duhovno središte, ali nije više – prebivalište.

Velike povlastice manjinama u maloj Hrvatskoj

Nacionalne manjine u Hrvatskoj imaju posebne povlastice koje nemaju nacionalne manjine u drugim demokratskim državama. Naime u Kanadi živi oko sto osamdeset nacionalnih manjina i nijedna nema posebne povlastice u državnom ili provincijskom parlamentu. Što imaju nacionalne manjine, odnosno zajednice u Kanadi? Imaju isto ono što imaju svi građani u Kanadi: ista prava i dužnosti. Dakle, iz svih tih nacionalnih zajednica nema izabranih zastupnika u parlamentu, ali ima podrijetlom talijanskih, ukrajinskih, njemačkih, hrvatskih i drugih zastupnika koji ne predstavljaju svoje nacionalne zajednice nego izbornu zajednicu. Imaju jednog Hrvata zastupnika u kanadskom parlamentu, a bilo ih je i nekoliko u provincijskim parlamentima (Ontarija i Britanske Kolumbije), koji su dolazili u hrvatske zajednice, na zabave ili svečanosti, kao kanadski zastupnici.

USjedinjenim Američkim Državama ista je stvar. Ima i u Američkom kongresu nekoliko zastupnika hrvatskog podrijetla, odnosno Amerikanaca. Koliko Meksikanaca živi u SAD-u pa nemaju ▶

HKD sv. Jeronima je udruga građana religioznog usmjerenja. Još se čeka povrat nacionalizirane imovine. Kalendar „Dani-ca“ najuspješnije izdanje. Briga za dijasporu.

Živa zajednica: Kakav je danas status HKD sv. Jeronima s obzirom da je društvu u nedavnoj prošlosti bilo otežano djelovanje i da je jedva krpalo kraj s krajem. Poznato je da je društvu dobar dio imovine bio nacionaliziran, pa nas zanima da li mu je nova hrvatska vlast vratila imovinu?

Prof. Radovan Grgec: Status je zapravo isti kao i prije, tj. mi smo udruženje građana religiozne orijentacije. Ali je potrebno jedno malo pojašnjenje: 80-tih godina došlo je do zakonske distinkcije između udruženja građana i društvenih organizacija koje su postale dio tzv. socijalističkog saveza, a to je praktički značilo da bi u slučaju obustave

rada tih društvenih organizacija njihova imovina pripala soc. savezu. Mi nismo na to pristali i naravno je da je zbog toga pritisak na nas bio dosta jak. Postali smo udruženje građana bez ikakvih povlastica koje su drugi, kao društvene organizacije, imali, tj. umjesto subvencija često smo dobivali kvalifikaciju šunda. I kao što rekoste, jedva smo spajali kraj s krajem ali smo izdržali dok nije došla naša država. Naime 1960. nacionalizirano je sve ovo što se nekad zvalo Jeronimskom palačom, podignutom 1892., a to je Trenkova ulica 1, Tomislavov trg 21 i Tomislavov trg 20, zajedno s Jeronimskom dvoranom, sadašnjim Kazalištem lutaka. Kad je došla naša vlast, mi smo odmah tražili

denacionalizaciju, no to nije odmah dato, iako je obećano. Dapače po ovom novom zakonu, po kojem se vlasniku vraća ono što je konfiscirano, ali ne i ono što je nacionalizirano, mi smo se suočili s činjenicom da bi nam još eventualno mogli vratiti poslovni prostor ali stanove ne – oni su uglavnom prodani privatnicima.

Žz: Imate obilnu izdavačku djelatnost koja je međutim dosta skupa. Dobivate li od Ministarstva kulture kakvu financijsku potporu?

R.G.: Dakle, od denacionalizacije nema još ništa pa smo financijski još uvijek dosta slabi. Od visokotiražnih publikacija imamo uglavnom kalendar „Dani-

(nastavak sa str. 7)

▶ zastupnike svoje nacionalne manjine u Kongresu. Koliko ima Židova u Kongresu i Senatu, ali oni su američki kongresmeni i senatori! Koliko ima alžirskih zastupnika u francuskom parlamentu? Nijedan, mada ima (proporcionalno) pet puta više Alžiraca u Francuskoj nego Srba u Hrvatskoj. Takav se privilegij ne smije dati nikome. Jer, isto tako homoseksualci mogu tražiti manjinske privilegije i zastupništvo u Saboru. I svi drugi koji se po nečemu razlikuju od većine pučanstva. Žitelji u Hrvatskoj, ako su građani Hrvatske, moraju imati ista prava i dužnosti. Među osnovne spada i pravo da biraju i da budu birani u Hrvatski sabor. *Sine ullo discrimine!* Samo takvo izborno zakonodavstvo ima demokratsko značenje i valjanost. Sve ostalo što ima neke povlastice odnosno izuzetnosti za sobom povlači i odgovarajuće opterećenje i posljedice.

Politički pluralizam

Neki se pitaju zašto ima toliko političkih stranaka u Hrvatskoj. Neki pak misle da bi bilo korisnije kada bi bile samo dvije ili tri stranke koje bi se natjecale na izborima. Nije problem u tome što ima puno stranaka, nego – što postojeće stranke nisu politički definirane i međusobno se ponavljaju jer nisu dovoljno različite u shvaćanjima i oblikovanjima političkih ideja. Politika je u Hrvatskoj

personalizirana: stranke su postale politički cilj a ne politički instrument; vode su *in persona* politički programi i ideologije, a ne stranački čelnici. Stranačke vrhuške se ne mogu sporazumjeti ni u onom što neće! Kad je dopuštena svrhovitost, dopuštena su i sredstva. Tek kad prestanu uzroci: jednoumlje, birokratizam, korupcija, privilegiji, zavisti i netolerantnost i sl. – prestat će i posljedice.

Što Hrvatska može učiniti za Hrvate u dijaspori?

Hrvatska može učiniti mnogo za Hrvate u dijaspori ako bude vodila politiku poštivanja zakonitosti i nacionalnih interesa. Nije bitno hoće li jedan (ili više Hrvata) biti izabrani u Zastupnički dom već je bitno da se što više Hrvata vrati u Hrvatsku i naseli puste otoke i druge krajeve u zemlji. Hrvatska vlada treba stvoriti sve preduvjete za što veći povratak Hrvata iz dijaspore, a Hrvati u domovini trebaju svesrdno pružiti ruku onima koji se vrate u Hrvatsku.

Na hrvatsku se dijasporu može stanoviti i sustavno utjecati preko postojećih društvenih organizacija: sportskih, folklornih, umirovljeničkih, poslovnih i vjerskih u kojima se okuplja većina Hrvata. Kad ne bi bilo jačeg stranačkog utjecaja iz domovine mogli bismo ojačati jednu predstavničku organiza-

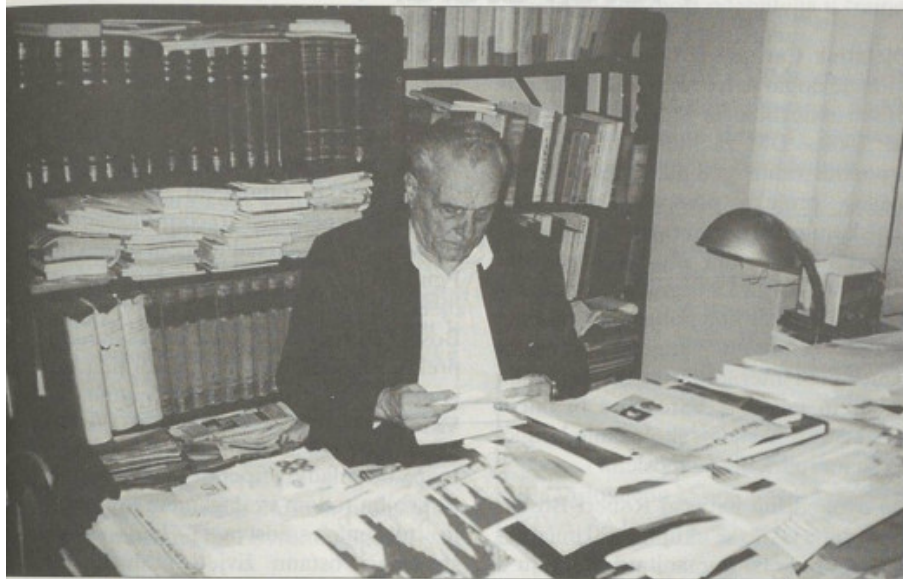
ciju u dijaspori, kao što je „Hrvatski kongres“, kojeg bi trebalo reorganizirati, odvojiti od stranke na vlasti i usmjeriti prema hrvatskom iseljeništvu. Trebalo bi isto tako preinačiti ulogu „Matice iseljenika“ da bude od koristi iseljenicima odnosno hrvatskoj dijaspori a ne da ona iskorištava iseljenišтво.

Predstavnici stranke na vlasti i oporbe šestorice neka utemelje načela izbornog zakonodavstva bez posebne jedinice za dijasporu i nacionalne manjine; neka se u Hrvatskoj obave demokratski izbori, bez bilo kakvih povlastica odnosno privilegija, kako bismo unijeli u novo tisućljeće Hrvatsku koja će biti domovina svih Hrvata koji žele u njoj živjeti ili doći na povremene boravke. Nitko nema dvije domovine, stoga se moramo osloboditi hipokrizije da imamo jednu domovinu na Jadranu a drugu u tuđem svijetu. Nikoga nisu dvije majke rodile. Nitko ne može služiti dva gospodara.

Bilo bi uputno da Hrvatska vlada ima jedno savjetodavno tijelo iz dijaspore, koje bi bilo u mogućnosti povezivati dijasporu s domovinom. Desetak ljudi iz dijaspore, koji su bili aktivni u hrvatskim zajednicama, mogli bi svojim utjecajem uspostaviti most između dijaspore i Hrvatske i otvoriti puteve povratnicima u domovinu – jednu i jedinu Hrvatsku.

PRAVITELJ HKD SV. JERONIMA IZ ZAGREBA

djelovanja laika

Radovan Grgec, upravitelj HKD sv. Jeronima

cu" koja se tiska u 30 000–40 000 primjeraka i to je zapravo naša subvencija. Subvencije dobivamo, ne velike više simbolične svote, od Ministarstva prosvjete za naše časopise „Marulić“ i „Sv. Cecilija“.

Što se tiče „Danice“ ona nikad nije bila ni subvencionirana, ali se još prilično dobro prodaje u širim slojevima naroda. Što se tiče izdavačke djelatnosti mi smo baš zbog PDV morali ukinuti naše biblioteke „Zlatno pero“ i „Mala scena“, ali je ostala ova pokoncilaska biblioteka „Novi vidici“ u kojoj je dosad izašlo 14 knjiga. U toj biblioteci je ova najnovija knjiga, a to je knjiga slovačkog kardinala Jana Konca koji je bio zapravo slovački Stepinac.

Žz: Koji su Vam novi projekti i što ih zapravo određuje?

R.G.: Evo, rekli smo da bismo uz neke reprinte naših starih popularnih jeronimskih izdanja ipak počeli izdavati i dalje sustavno 15., 16., 17., svezak naše biblioteke „Novi vidici“. U koncilskom duhu jasno, imajući na pameti da koncile treba revitalizirati što je izjavio i kardinal Ratzinger. Kad mi govorimo o Stepincu, našem najvećem pokrovitelju, onda znamo da je on bio vojnik i dijete Crkve, svojega vremena, kao što su bili

i drugi, a što se tiče koncilskih smjernica on je konkretno proveo onu koja je za nas kao laičko književno društvo najvažnija, a to je da je smatrao nas vjernike laike većinskim dijelom naroda Božjega koji se od klerika ne razlikuje dostojanstvom nego funkcijom.

„Danica“ u tuđini

Žz: Kako vas kao društvo prate mediji? Postoji li interes za vaše kulturne večeri?

R.G.: Naše književne društvene večeri su prepune četvrtkom a tako je bilo i prošli put kad je večer bila posvećena našim starim zaslužnim članovima, profesor Ivi i profesorici Ankici Juras. Mediji nas prate, pogotovo „Glas Koncila“ koji prati i izvješćuje o našim novim izdanjima kao i o književnim večerima, a i dnevni tisak također, jedino Katolički radio i „Kana“ nisu se dosad ni jednom, koliko se ja sjećam, osvrnuli ni na jedno naše izdanje, ni na naše književne večeri.

Žz: Kakve su veze Društva s iseljenom Hrvatskom, odnosno s brojnim katoličkim misijama u svijetu?

R.G.: Vidite, naša najtiražnija publikacija „Danica“, koja je Vama vrlo poznata, jer ste i sam njezin suradnik, ima uvijek posebni prilog u boji, tj. 16 stranica

posvećenih Hrvatima izvan domovine s adresama najvažnijih dušobrižničkih centara u inozemstvu. Dakle, emigracija, bila ekonomska bila politička, bila je uvijek naša najveća briga, jer veliki dio našeg naroda živi u inozemstvu. Mi smo zapravo raseljeni narod koji bi trebao malo pomalo primati natrag te ljude, koji su tobože na privremenom radu u inozemstvu, a zapravo većina ostaje trajno. Željeli bismo da se oni vrate u domovinu. Ali to nije naš problem nego problem vlasti koje treba da im omoguće uvjete za njihov trajni povratak u domovinu.

Žz: Što bi po Vašem mišljenju trebalo učiniti da jeronimska izdanja budu prisutnija u kulturnome životu hrvatske dijaspore ili iseljeništa.

R.G.: Što se tiče naših izdanja u dijaspori tu se mnogo ne da učiniti jer su ti naši župni uredi preplavljeni raznim publikacijama vjerskog sadržaja kojih je sve više i više, tako da gotovo svaki treći župni ured i svaki samostan izdaje kalendare i svoje publikacije. Može se jedino učiniti to da se istakne kako smo mi laičko književno društvo jer naši bikupi ističu da smo jako važni. Bio bih zahvalan uredništvu „Žive zajednice“ ako bi u listu pisali i o našim izdanjima, pogotovo recimo, o ovom najnovijem, „Od one barbarske noći“, kardinala Konca. To je jako važno upravo zbog toga, jer se tu opisuje što je značilo ono što obilježuje našu situaciju danas, a i prije, a što možemo reći s dvije sintagme: jedna je ona o čemu je nadbiskup Bozanić govorio kao o grijehu struktura ili ako hoćete o grešnim strukturama. To je zapravo ta društvena nepravda i diskriminacija onih marginaliziranih slojeva naroda, a to su recimo seljaci, za što se zauzimao posebno naš utemeljitelj kardinal Haulik čiju smo 130. obljetnicu smrti upravo obilježili u Slovačkoj. Nadbiskup Bozanić i slovački nadbiskup Sokol otkrili su bistu kardinala Haulika, a on je, kao što rekoh, vodio brigu o tim najširim i najsiromašnijim slojevima naroda. Treba probuditi moralnu svijest i savjest, baš na to mi želimo ukazati svojim djelovanjem.

Razgovor vodio: Ivek Milčec

IMOTSKI

Četvrt stoljeća u službi Boga i čovjeka

U crkvi sv. Franje u Imotskom, 8. kolovoza ove godine, dvanaestorica svećenika – franjevac, provincije Presvetog Otkupitelja sa sjedištem u Splitu, proslavili su 25. obljetnicu svećeničkoga ređenja, tj. srebrni jubilej. Svi su se oni 29. lipnja 1974. u istoj crkvi redili za svećenike. Jedino je fra Marijan Vugdelija ređen u Jeruzalemu 30. lipnja iste godine.

Zahvalno misno slavlje, nakon svečanog ophoda, predvodio je domaćin fra Jakov Udovičić, vjeroučitelj u Imotskom, a propovijedao je imotski gvardijan fra Ante Babić. U vrlo sadržajnoj propovijedi fra Ante je istakao važnost svećeničkog poziva i pozvao slavljenike da u svetosti nastave služiti Bogu i čovjeku.

Nakon poprične molitve slavljenike je biranim riječima pozdravio i njihov prvi duhovnik i profesor o. fra Nikola Radić i zaželio im ustrajnost u redovničkom i svećeničkom pozivu i obilje Božjega blagoslova u životu i radu.

Po završetku misnog slavlja radosno druženje slavljenika se nastavilo za zajedničkim stolom na Kosincu (Hankod Sinja) gdje je domaćin bio fra Duško Botica, župnik Gale i Gljeva.

Evo i imena slavljenika i mjesta gdje su rođeni: fra Josip Bebić – Metković, fra Duško Botica – Otok, fra Ivan Jukić – Slivno, fra Josip Klarić – Bila Vlaka (Stankovci), fra Ivan Križanović – Turjaci, fra Mirko Marić – Brnaze, fra Ljubo Muslim – Ogorje, fra Nediljko Norac-Kevo – Otok, fra Bruno Pezo – Proložac, fra Nediljko Šabić – Zmijavci, fra Jakov Udovičić – Studenci i fra Marijan Vugdelija – Otok. Napominjemo da petorica od njih pastoriziraju naše radnike u Njemačkoj, a fra Josip Klarić je nedavno delegat za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj.

Jedan vrijedan jubilej, četvrt stoljeća u službi Boga i čovjeka.

Fra Jakov Udovičić

OFFENBURG

Mijo Vidović dobio Robert-Boschovu nagradu

Djelatnik Caritasa iz Offenburga Mijo Vidović dobio je treću nagradu Robert-Bosch-zadužbine iz Stuttgarta u visini od 5000,- DM za humanitarni rad u proteklih osam godina, a naročito za njegov projekt pomoći Katoličkom školskom centru u Sarajevu. Radi se o projektu mjesečnih stipendija u visini od 150,- DM za 25 učenika i učenica iz Vareša i okolice koji pohađaju Katolički školski centar u Sarajevu i žive u tamošnjem internatu. Bez tih stipendija nadareni mladi iz Vareša ne bi bili u mogućnosti nastaviti školovanje budući da su im roditelji nezaposleni.

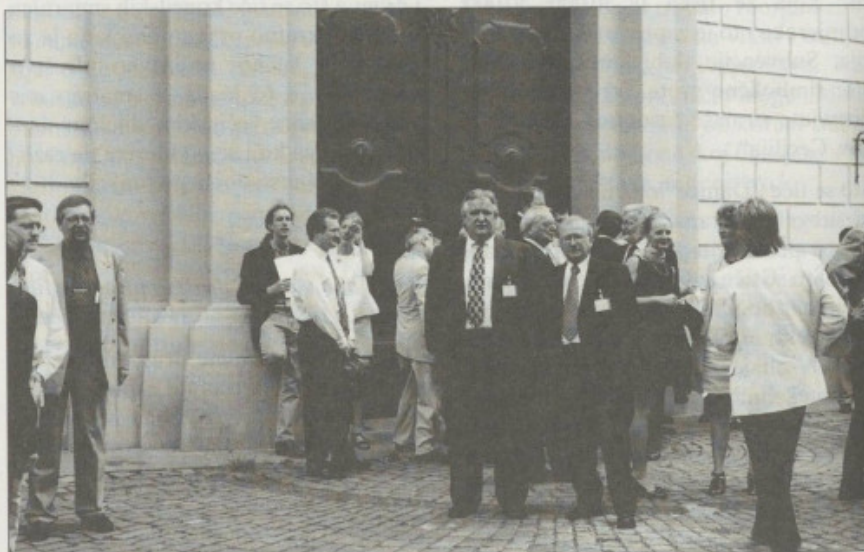
Na ovogodišnji natječaj Robert-Bosch-zadužbine javilo se ukupno 420 inicijativa koje rade na humanitarnom polju u istočnoj i jugoistočnoj Europi, a treću nagradu Miji Vidoviću uručio je preds-

jednik Slobodne države Saksonije prof. Kurt Biedenkopf u Dresdenu.

„Nagradu ne želim za sebe, nego ću je upotrijebiti kako bih još jednom mladom čovjeku omogućio školovanje. Vrlo sam iznenađen trećom nagradom jer se radi o našem najmanjem projektu. Puno veći projekti kao npr. kumstva za djecu poginulih u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini koja i danas donose preko pola milijuna njemačkih maraka godišnje nisu nagrađeni“, raduje se Vidović.

Inače od mladih stipendista se očekuje da svojim radom i zalaganjem opravdaju uložena sredstva i kao mladi stručnjaci ostanu živjeti i služiti na dobrobit svom narodu u Bosni i Hercegovini.

Davorka Schleicher

Mijo Vidović, djelatnik Caritasa i hrvatski socijalni radnik iz Offenburga, dobio je u Dresdenu nagradu za svoj karitativni i humanitarni rad

Bog uvijek nov

Objava nije zapisana samo u jednoj knjizi koju zovemo Biblijom; ona je jedna povijest, bolje rečeno: niz događaja koji su se okupili oko jedinstvenog događaja spasenja: dolaska Boga u povijest u Isusu Kristu, koji je bio

rođen, živio, umro, bio uskrišen i koji je poslao svoga Duha. Božja je riječ u tim događajima pobožanstvenjujuća moć kako bi djelovala na „novom stvorenju“ u cijeloj povijesti... Naša vjera – kroz svoje nužne formule – ulazi u pokret ove povijesti, koja je istodobno i božanska i ljudska povijest.

Marie-Dominique Chenu

● Prof. dr. Pero Aračić, predavač na Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu, imenovan je nacionalnim ravnateljem za hrvatsku inozemnu pastvu. Ovo imenovanje donijeto je na nedavnom zajedničkom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije BiH. Dr. Aračić, novi nacionalni ravnatelj, zamjenjuje na toj dužnosti mons. Vladimira Stankovića, koji je tu dužnost obavljao punih 30 godina.

● **P. Draško Teklić (OFM)**, voditelj Misije Ebersberg koja se ukida, preuzima dužnost dušobrižnika u Hrvatskoj katoličkoj misiji München.

● **S. Ljubica Bilobrk (Franj. provincija Split)** iz Ebersberga ide na službu u novoosnovanu Hrvatsku katoličku misiju Main-Taunus/Hochtaunus.

● **S. Davorina Jurić (Franj. provincija Split)** napušta Hrvatsku katoličku misiju Frankfurt i vraća se u domovinu, gdje preuzima dužnost predstojnice samostana na Lovretu u Splitu.

● **P. Ante Krešo Samardžić (OFM)**, dosadašnji dušobrižnik u Misiji München, preuzima dužnost dušobrižnika u Hrvatskoj katoličkoj misiji Frankfurt.

● **P. Siniša Balajić (OFM)**, dušobrižnik u Misiji Frankfurt vraća se u domovinu i preuzima dužnost odgojitelja u franjevačkom sjemeništu u Sinju.

● **P. Željko Ćurković (OFM)**, dušobrižnik u Misiji Frankfurt preuzima vodstvo novoosnovane Hrvatske katoličke misije Main-Taunus/Hochtaunus.

● **P. Stanko Dotur (OFM)**, dosadašnji dušobrižnik u Misiji Frankfurt, imenovan je novim voditeljem u Hrvatskoj katoličkoj misiji Waiblingen.

● **P. Josip Božić-Stanić (OFM)**, voditelj Misije Waiblingen, imenovan je dušobrižnikom u Hrvatskoj katoličkoj misiji Berlin.

● **P. Ante Marković (OFM)**, dušobrižnik u Misiji Berlin, preuzima dužnost dušobrižnika u Hrvatskoj katoličkoj misiji Frankfurt.

ČESTITAMO

Svoj 25. odnosno srebrni svećenički jubilej proslavili su 29.6.1999.:

vlč. Ivan Levak, HKM Aschaffenburg

p. Božo Bugarija, HKM BadSäckingen

p. Nediljko Norac-Kevo, HKM Offenbach

vlč. Josip Antonac, HKM Regensburg

vlč. Ivica Komadina, HKM Reutlingen

vlč. Josip Pavlović, HKM Tuttlingen

p. Josip Klarić, Hrvatski dušobrižnički ured Frankfurt

Blagoslovljenu 25. obljetnicu svećeničkog redjenja i služenja Bogu i Crkvi želi
ŽIVA ZAJEDNICA!

U svijetu-kući

Kršćansko viđenje suživota naroda je sve drugo nego samo po sebi razumljivo. Ono nam nije urođeno, ono se ne nalazi u tijelu i krvi. U našoj krvi nalazi se nešto posve drugo: „Krv i tlo!“ Tu bismo morali strašno pripaziti. Kršćani ne nalaze nikad svoj identitet u krvi,

nego u duhu: „Nismo rođeni od krvi, nego od Boga“ (1v 1,13).

Zato smo svi međusobno sestre i braća. Zato ne govorimo o strancima. To ne proizlazi iz političkih promišljanja, nego iz naše kršćanske vjere. Ona nije bez političkih posljedica.

Globaliziranje koje se razvija s diktatom tehničkoga napretka i ekonomske koristi zapada u davoški krug: Rastuća

dobit jednih ide po pravilu na račun drugih, a u ovom vremenu ne naposljetku na račun zemlje i njezine atmosfere. Ono što je hitno jest socijalno globaliziranje, globaliziranje svijesti odgovornosti. Svijet-kuća mora imati i druge prostorije pored kuhinje, ostave i trezora, ako ljudi žele u njemu zadugo živjeti. To je izazov za nas kršćane. Svijet je naše stanište. **Franz Kamphaus, biskup, Limburg**

MOTRIŠTE – BLICKPUNKT

(Nastavak s 3. str.)

medijima (televizija, radio), ali i u novim privatnim medijskim kućama. Crkva će imati svoje predstavnike u upravnim odborima tih kuća, ali će koncepcijski i uređivački posao raditi stručni i kvalificirani vjernici laici.

Nitko međutim nije spomenuo posljedice koje bi mogle nastati nakon takvog javnog i transparentnog predstavljanja Crkve i vjerskoga života u medijima. Moglo bi ih biti puno, napose s obzirom na hijerarhijsko ustrojstvo Crkve i brojne „unutarnje“ crkvene prilike i događaje, koji se ne iznose u javnost, „kako ne bi došlo do sablazni“. U neprilici su dakako i sami crkveni novinari, odnosno teme o kojima pišu. Tko god otvori vjerske novine, vidjet će da se vijesti i komentari ponajviše bave crkvenom hijerarhijom. Čikaški

nadbiskup kardinal Francis E. George izjavljuje da je zadatak katoličkih novinara izvještavanje o življenju Radosne vijesti u svijetu, a ne posvećivanje prevelike pozornosti djelovanju crkvene hijerarhije. „Najjednostavnije je izvještavati o aktivnosti biskupa i crkvenih ustanova, no to je propuštanje važnosti događaja u Crkvi. Milost je uvijek nova, a hijerarhija je uvijek stara“, rekao je kardinal George, moleći novinare da bilježe život i djelovanje Božje milosti u svijetu, te da ni u kom slučaju ne bi smjeli izostavljati i „bijele“ (dobre) vijesti. Lijepo je to čuti od jednog člana hijerarhije, kako ono o starosti hijerarhije, makar i ne znamo koliko on ima godina, a pravo ima kad je u pitanju poplava „crnih“ (loših) vijesti u medijima. Tu je svakako i internet, o kojem se, pored određenih kritika, pozitivno izjasnilo i Pa-

pinsko vijeće za kulturu u dokumentu pod nazivom „Za pastoral kulture“. Internet je medij koji odlično može poslužiti za širenje kršćanske poruke, to je novo misijsko područje, koje treba razvijati kreativno i odgovorno. Pred očevitim kulturnim promjenama u svijetu Crkva mora uvjerljivo predstavljati svoju poruku u novom obliku. Svoju sliku o Bogu i čovjeku, morala bi unositi u politiku, rad, škole, slobodno vrijeme i u medije, ali tako da ne gubi svoj identitet.

Promjene su, kao i kriza vjere i Crkve, zaista velike, brze i dramatične. Stoga bi se i sami vjernici morali više zauzeti u radu vjerskih medija. Prvi i najmanji korak za naše ljude je traženje i kupovina barem dostupnih vjerskih novina. Daljnji koraci ovise o čitanju. Ali, tko to još čita katoličke novine?

PORTRET UMJETNIKA – ZVONKO KERMC

Duh je putokaz za slikara

Od Opuzena do Berlina. Mnoštvo zajedničkih i pojedinačnih izložbi. Težnja za boljim i ljepšim. Sakralne teme. Isus Krist kao trajna inspiracija.

Dječak iz Opuzena s bujnom maštom sanjao je o dalekim prostranstvima, o drugim zemljama o kojima su mu pričali. Posebice se to događalo u mladenačkim godinama nakon uzbudljivih pričanja prijatelja koji je navigavao morima svijeta. Siromaštvo ga sputavalo da i on ode preko granica, ali duh je ispunjavao literaturu koju je gutao više nego kruh svagdašnji. Hermann Hesse, Berthold Brecht i Heinrich Heine obogaćivali su mladi duh Zvonka Kermca. Zainteresirao se za njemački narod preko klasične književnosti. I došao je trenutak o kojemu je godinama sanjao. Radoznalost i inspiracija pokrenuli su ga u 35. godini života. Osjetio je da je to zadnji čas za njegov napredak. Ono što je u Hrvatskoj napravio nastaviti će u Njemačkoj, u velikoj zemlji, među velikim narodom. Iza njega su godine rada što su obogatile domaće, europske i svjetske kataloge izložaba domaćih, europskih i svjetskih. Došao je slučajno sa svojom uštedevinom. Nitko ga nije dočekao. Bio je gotovo na ulici. Ipak je sredio svoje papire i kao slobodni umjetnik započeo svoj umjetnički hod krajem 1993. godine u Berlinu, gradu kulturnih događanja, gradu koji je otvorio svoja vrata za sve narodnosti svijeta i koji će uskoro postati grad diplomatskih predstavništava svih zemalja.

U tom gradu već je imao nekoliko izložbi.

Pedagog i slikar

U Hrvatskoj je obavljao dva poziva: bio je pedagog i slikar. Studij slikarstva završio je u Novom Sadu, a kao pedagog počeo je u Vrgorcu. Predavao je u školama: Dragljane, Poljica i Otišić-Seoci. Nakon dvije godine rada pošao je u Karlovac u kojemu je radio šest godina. Tri godine u ratu, a tri u miru.

Spojio je pedagogiju i slikarstvo. Cijelim bičem davao je sebe i u pedagogiji i u slikarstvu. To je bilo naporno toliko godina. Reći će da pedagog mora imati moralne vrijednosti, karakterne vrijednosti, stručnost i da puno voli djecu. To prije i poslije svega. Pedagoški rad podrazumijeva komunikaciju.

Slikar mora imati Božji dar. Slikar se mora roditi. Samoća, kontemplacija je bit slikarstva, a u podtekstu ima kreativnost. Poželio je ono gdje ga je srce više vuklo, a to je samostalni umjetnik.

Nije razmišljao o novcu i za novac. Sretan je i drži da je sreća u kontekstu vjere što ima Boga, kao što je za svakog drugoga čovjeka što se bavi pozivom koji voli. Kada ljudi pozdrave to što radite, onda je to jedan pokretački motiv da se ide dalje, u razgovoru će Zvonko. I išao je dalje. domaći, europski i svjetski katalogi donosili su i Zvonkovo ime. U katalogima su njegovi akvareli, grafike, crteži, keramika i slike na ulju. Iza svih 40 godina života ima 40 kolektivnih i 12 samostalnih izložbi. Izlagao je u Bugarskoj, Poljskoj, Turskoj, Mađarskoj, Hrvatskoj, ex-Jugoslaviji, Njemačkoj, Francuskoj, Španjolskoj i Kanadi. Dobio je i 2. svjetsku nagradu za slikarstvo u Bugarskoj 1991. godine. Stanko Špoljarić, kustos umjetničkog paviljona u Zagrebu pratio je njegov rad i pisao predgovore kataloga dok je bio u Karlovcu.

Skromnost, strogost i realnost

Govoreći o kolektivnim i samostalnim izložbama, Zvonko će reći da su kolektivne izložbe važnije, jer se čovjek uspoređuje s drugim autorima.

Drago je čuti hvalospjeve, kazat će, ali diviti se velikim majstorima i učeći od njih

želi biti u svom radu još bolji, marljiviji, a ne hraniti se taštima, trenutačnim pohvalama prijatelja, ljubitelja umjetnosti i galerija.

Zvonko Kermc

Potrebno je puno skromnosti, strogosti i realnosti, biti realan sudac prema sebi. Povratna informacija o samom sebi je važna i vi osjetite stvarno tko je iskren.

Evolucija u stvaralaštvu

Kad je u pitanju tema i motiv, postoji evolucija u stvaralaštvu.

U početku je njegov motiv stvaralaštva bila priroda i čovjek.

Nakon toga to su bile složenije teme, unutarnji život koji je važniji od vanjskoga, a zatim tema podsvijesti koja prelazi u svijest, te sakralna umjetnost – biblijske teme.

Kao što čovjek lakše živi s vjerom nego bez vjere, tako su i njemu biblijske teme bile oslonac da izrazi temu stradanja kroz lik Isusa Krista.

Slika predstavlja autora

U svom razmišljanju Zvonko će kazati da je Duh putokaz za slikara. Težište daje čulima. Materijalnost življenja još više uništava duhovnost. Posljedica duhovnosti je slika. Svaka slika predstavlja samoga autora, a pri tome misli na kvalitet slike, tehniku rada i temu. Duhovnost kao uzrok imaju oni koji sliku doživljavaju. U renesansi se ta duhovnost ogledala da je puk gledao Isusa koji je od umjetnika bio interpretiran u crkvenim zajednicama kroz temu patnje i tehnike, vitraža, freske, mozaika, skulpture i reljefa. Narod se divio djelima umjetnika, velikih umjetnika i samim time bio bliže Bogu. Kroz molitvu, u vlastitoj kontemplaciji prolazio je osobnu duhovnost usmjerenu k vjeri.

To je samo jedan vid duhovnosti gledan iz kuta sadašnjosti, a koji će ostati vječan. Naš razgovor bližio se kraju. Zvonko je s ponosom, ali i sa sjetom kazao da je sve činio sam. Nije pripadao nikakvoj zajednici, klanu, stranci. Išao je jedino u pravcu kvalitete. Škrtoš nikada nije gledao kao vrlinu, jer čovjek koji daje značajniti pomoć kad se njemu daje. Bog je davao i pomagao, ali nije očekivao da će se uzvratiti. Zvonko je završio riječima: Hvaljen Isus!

Jozo Župić

DRAŽENKA
DAMIŠ,
GRASSAU
(HKM
TRAUNREUT)

Svjetlo mog srca

Gledam te svjetlošću svoga srca.
A kada kap rose obasja jutarnje sunce
u mom se oku ogleda ljubav
bez početka i kraja.
Od toga trena
prestala sam tražiti odbjegli san,
prestala sam klečati
pred opasnom sjenom prošlosti.
Našla sam te u kolijevci moje sreće,
zagrlila dan koji te meni donio
i nema tog straha koji bi me od tebe odvojio.
Gledam te svjetlošću svoje duše.
Ti poznaješ tu svjetlost u meni i
kad je drugi ne vide.
Ti vidiš u meni čovjeka koji voli i
kad ga svlada svakodnevnica,
kad trpi, nestaje u beznađu i
kad se vraća s osmijehom i novim snom.
Sivorena da ljubim radost,
padala sam i sramila se takvog pada,
ne shvaćajući i ne prihvaćajući istinu
da nije sramota pasti.
Sramota je opet se ne podignuti.
Gledam te svjetlošću svoje ljuavi.
Ti vidiš ljubav u meni i kad je krađu moje
loše navike, kad je ostavljam u prikrajku
tražeći ispriku za loše započeti dan.
Ti pronalaziš ljubav u meni i onda
kada se kunem da je nema,
da su je uništili ljudi zlog jezika i opakih misli.
Ti, Isuse, obasjavaš putove moje nade!
Kad zalutam, pronađeš me i vraćaš
mojim obalama i pristaništima čak i onda
kada vjerujem da nema luke
za moje nemirno srce.
Pobjeđuješ me stvarnošću i snom.
Gledam te, Isuse, svjetlošću tvoje riječi i
i pronalazim u tebi
izgubljeno blago jedne ljubavi.

Majci i ocu

Noć je
U meni je noć i tama
I kiša pada
U meni pada
Putuju mislima
neki dragi, davni ljudi
Srce puno tihe patnje
Srebrna rijeka venama tužno teče
A ja volim svjetlost i
zoru kada je donosi novi dan.
Ja volim zeleno lišće bagrema,
miris jasmínovog cvijeta i
jedno lice, koje mi dušu puni radošću
Ali, danas je tama i nemir koji me plaši
I ja slušam kišu u sebi
napajam se glazbom i
mislima na neke
gotovo zaboravljene radosti
voljena, daleka lica
Moju majku i oca...
Dvije moje velike ljubavi
To dvoje
koje me nikada ne prestaju voljeti
bez obzira na moje male ili velike laži,
uvrede ili bol.
To dvoje
daleko, a u meni.
Gledam ih slikama svoje mašte i
zahvaljujem za svaku riječ
svaku misao,
svu darovanu ljubav
Od njih dvoje naučila sam voljeti drugoga.
I kada se mojim snovima
počne provlačiti neka tamna sjena života
tražim u svome srcu
likove svojih najdražih
Moju majku, kada se smije
Moga oca, kada se raduje
Njih dvoje
Dvije moje velike ljubavi.

Što da poželim

Što da poželim danas
osim nježnosti koju ište duša.
Šapni mi neku toplu riječ i
granut će sunce...
iznenada.

Kao da me nema, a živim.
Žuborim kao potok
skriven od ljudskog oka.
Nekad me nose brze struje,
a nekad...

Ne ubraha danas jorgovan,
a poželjela sam.
Ne raste u vrtu moje majke,
ne miriše isto.

Samo me podsjeća
na ulicu mog djetinjstva,
klupu ispred dvorišta i
prijatelje
stare
koje voljeh.

Što da poželim?
Što da poželim danas
osim da s osmijehom jutrom otvorim oči.
I ne samo ja!
Osmjehom bismo mogli
jedni drugima ukrasiti dan.
Prijateljskom riječju odagnati
sive oblake tjeskobe.
Mogli bismo, kada bismo htjeli.

Al' čovjek ruši mostove,
Sebično grabi sve što mu treba i što ne treba.
Samo nek se ima više,
Nek svi vide neka znaju.

Kad bih samo mogla,
učinila bih da utihn timeratovi,
Ratovi u nama i izvan nas.
Ne dotaknuh ti danas ruku, a
htjela sam.
Ne rekoh ti da sam nemirna i uplašena, a
htjela sam.
Ne ubraha danas jorgovan.
Ne rekoh ti ništa.
Ostale su riječi u osami ove pjesme.
Tuguju.

Heimat

Mich hat schon immer das Schicksal von jungen Iren beschäftigt, die einmal deswegen, weil ihr eigenes Land sie nicht ernähren konnte, zumeist nach Amerika auswandern mußten. Mir kommt dabei auch der Abschied von den Eltern und dem Geburtsort in den Sinn, mit der damals absoluten Gewißheit, diese nie wieder sehen zu können. Ähnliche Schicksale haben auch viele Heimatvertriebene erfahren, und die Geschichte der Erde ist voll von tragischen Verlusten des Ortes, der einem von Geburt an vertraut war. Direkt konfrontiert mit dem Problem des Heimatverlustes wurde ich in Gesprächen mit Vertriebenen und Flüchtlingen aus dem Krieg in Kroatien und Bosnien-Herzegovina. Aufgefallen ist mir dabei, daß besonders ältere Menschen, denen der Abschied vom Vertrauten, vom Geborgensein, vom Wissen wo man hingehört offensichtlich besonders schwer fiel, oft stundenlang über ihre Heimat erzählen konnten.

„Heimat ist schlimmer als Durst“ sagt ein Sprichwort und nur wer einmal seine Heimat hinter sich gelassen hat, kennt die Sehnsucht danach.

Eine weitere Weisheit besagt, daß jeder Mann vier Dinge in seinem Leben vollbringen muß (einen Baum pflanzen, ein Kind zeugen, ein Buch schreiben und ein Haus bauen). Mit dem „Haus bauen“ ist vorwiegend gemeint, eine geistige Heimat zu haben, so wie Lebensziele, einen Freundeskreis und Orte der Ruhe und Geborgenheit. „Mein Haus ist meine Welt“, so heißt es im Deutschen und die Engländer nennen es etwas vornehmer: „My home is my castle“ (Mein Haus ist mein Schloß). Das Haus, – die Villa, das Appartement, die Hütte lädt ein, ermuntert zum Gespräch, läßt Gemeinschaft zu, fördert Familie, bietet Schutz. Haus und Hof bildeten früher eine Einheit. Wer Haus und Hof verlassen mußte, wurde zum Flüchtling, zum Außenstehenden, zum Unseßhaften, zum Fremden.

Diesen Sommer war ich, wie übrigens auch viele meiner Landsleute, in meiner Heimat Kroatien, wo ich fast jedes Jahr meinen Sommerurlaub verbringe. Ich nutze diese Gelegenheit dann immer auch dazu, meine dort lebenden Verwandten, Tanten, Onkels, Cousins und Cousinen – die Großeltern sind bereits

verstorben – zu besuchen. Leider schaffe ich es nie, in so kurzer Zeit alle Verwandten zu besuchen, denn ihre Zahl ist groß und meist leben sie auch an verschiedenen Orten. Außerdem beanspruche ich auch einige Zeit für mich selbst, um auszuspannen, die Arbeit zu vergessen und die Sonne und die wunderschöne Natur zu genießen.

Obwohl ich nicht in Kroatien aufgewachsen bin, bereitet es mir keine Probleme mich schnell anzupassen, schließlich sind mir ja Sprache und Mentalität über mein Elternhaus vermittelt worden. Als Fremde habe ich mich in Kroatien nie gefühlt, habe ich doch dort meine Verwandten, die mich immer mit offenen Armen empfangen. Ob ich dort jedoch für immer leben könnte und wollte, ist eine andere Frage, denn schließlich bin ich in Deutschland groß geworden.

Der Urlaub ist wie immer viel zu schnell vergangen. Nun ja, alles was schön ist, geht viel zu schnell vorbei. Und dennoch, als ich nach langer Fahrt gesund und munter wieder in Frankfurt angekommen war, merkte ich ein wenig überrascht, daß ich irgendwie froh war, wieder „zu Hause“ zu sein. Geblieben von meiner Heimat ist aber eine sehr schöne Erinnerung. Antonija Tomljanović-Brkić

Vita mea ex terra

Htio bih da budem zemlja!

Crna, debela, slavonska ili kamenita

Da iz mene nikne život,

Da po meni buja cvijeće altruizma

Ne crkvenog puritanizma

Ni državnog egoizma.

Htio bih da budem zemlja!

Da u mene drugi korijen puštaju

Da uzrastu kao dubovi kojima bura kosu mrsi

Sunce, vjetar i vrijeme debila im prže

Dok oni s korijenjem spoznaje u meni bitnost drže.

Htio bih da budem zemlja!

Da mi obraz potoci napajaju

Da iz očinjih bora poteku rijeke spoznaje

Da napunjavu u meni skrito sjeme vjere roda

Da iz njega proklije uspavana sloboda!

Htio bih da budem zemlja!

Da se otvorim poput paklenoga grotla

Da progutam rat i ratnika, boj i bojovnika

Da iz njihovih trulih kostiju

Da iz njihovih sramotnih djela

Iz mene nikne mir, ljubav, a ne opijela.

Htio bih da budem zemlja!

Da svojom utrobom obgrlim svaku bombu

Koja mi se u meso zabila

Da iz mene procure suze pokajanja i žalosti

Zbog onih koji mi tijelo i dušu sile

Da iz mene proteku suze sa zebljom

Suze čežnje za novom zemljom i novim nebom.

Htio bih da budem zemlja!

Da sva zvona svijeta u jedno zvono stopim

Da iz mene jedna melodija zvoni bez granica

Da u meni potone svaki zvonik, minaret i svaka pagoda

Da budem roditelj jednog pastira samo jednog stada.

Htio bih da budem zemlja!

Da se u mojim barama, lokvama i jezerima

Zvijezde ogledaju

Da u mojim kristalima snijega odzvanja

Hvalospjev jedinstvu nedogleda

Da se kao prašina ljetna

Razbije svijeta povijest sjetna.

Htio bih da budem zemlja!

Da tvoja noga po njoj hoda

Da me svaki korak tvoj

Sjeća na poljubaca roj

Tepajući: Ti si ponos roda svoga!

Htio bih da budem zemlja!

Mario Crvenka

Brief des
Delegaten

Zum Apostolat eingeladen

Liebe Leserinnen und Leser der *Lebendigen Gemeinde*,

an der Schwelle zum dritten Jahrtausend beschäftigen uns verschiedene Fragen sowohl persönlicher als auch globaler Natur. Für uns, die wir uns in den kroatischen katholischen Missionen versammeln, stellt sich folgende Frage: Wie sieht die Situation und die Perspektive unserer Missionen aus?

Die Leiter der kroatischen katholischen Missionen, die Pastoralmitarbeiter und -mitarbeiterinnen, die Verantwortlichen vor der Kroatischen Bischofskonferenz, der Bischofskonferenz Bosnien-Herzegovinas und der Deutschen Bischofskonferenz, und einige Experten wollen vom 11.-14. Oktober 1999 in Vierzehnheiligen gemeinsam die Problematik der Migrantenpastoral erörtern und über die Lage und die Perspektive der kroatischen katholischen Missionen sprechen.

Unser Symposium ist ein Beitrag zur Diskussion über die Reorganisation der Seelsorge für Katholiken anderer Muttersprache in der Bundesrepublik Deutschland.

Das Rahmenthema des Symposiums: „Die Situation und die Perspektive der Kroatenseelsorge in der Bundesrepublik Deutschland“, möchten wir unter folgenden Aspekten näher betrachten:

Theologisch-pastoraler Blick auf die Migranten in der Welt der Globalisierung, Übertragung des Glaubens auf die zweite und dritte Migrantengeneration, Möglichkeiten, Grenzen und Bedingungen einer (religiösen) Erziehung der kroatischen Jugend in der Bundesrepublik Deutschland, die Kirche in Kroatien und ihre Sorge für die kroatischen Migranten, Pastoral der Kriegsflüchtlinge und Vertriebenen in der Welt, Neukonzeptionisierung der Seelsorge für Katholiken anderer Muttersprachen in der Bundesrepublik Deutschland und

Perspektiven der kroatischen katholischen Missionen in der Bundesrepublik Deutschland. Für eine erfolgreiche Migrantenseelsorge ist eine enge und vielfältige Zusammenarbeit der Kirche im Einwanderungsland und der Kirche des Auswanderungslandes nötig. Für die Ortskirche und für die Gesellschaft

gehen? – Diese Fragen wird uns die Zukunft beantworten.

Wir alle sind als Volk Gottes zum Apostolat, zur Weitergabe des Glaubens, zur Welterneuerung und zum persönlichen Wachstum im Glauben eingeladen.

Obwohl die Monate Juli und August Monate des Sommerurlaubs sind, habe

Mit einem Dankgottesdienst feierten zwölf Franziskanerpatres der Provinz des Allerheiligen Erlösers aus Split am 8.8.1999 in Imotski ihr silbernes Priesterjubiläum. Fünf von ihnen: P. Josip Bebić, P. Ivan Krizanović, P. Nediljko Norac-Kevo, P. Nediljko Šabić und P. Josip Klarić, sind in der BR Deutschland als Seelsorger tätig.

allgemein stellen die Ausländer kein kleines Problem dar, da hier verschiedene Sprachen, Kulturen, Weltanschauungen und Mentalitäten aufeinandertreffen, die es zu absorbieren und zu regulieren gilt.

Werden wir Pastoralarbeiter in den kroatischen katholischen Missionen in der Bundesrepublik Deutschland imstande sein, auf all die neuen Herausforderungen zu antworten, und werden die Ortskirche und die Heimatkirche in gemeinsamer Zusammenarbeit und Erörterung der Migrantenpastoral vorbereitet in das dritte Jahrtausend

ich als Delegat meinen Besuch der Missionen fortgesetzt. Ich habe an den Festlichkeiten der 25. Jubiläumsfeiern der Missionen Aschaffenburg und Göttingen teilgenommen und in Reutlingen habe ich den Gottesdienst gefeiert und gepredigt. Ich hoffe, bis zum Ende des Jahres 2000 noch die restlichen 32 Missionen besuchen zu können.

Liebe Leserinnen und Leser der *Lebendigen Gemeinde*, ich wünsche Ihnen allen Gesundheit, Freude und Gottes Segen. Herzliche Grüße bis zur nächsten Ausgabe der *Lebendigen Gemeinde*.
Ihr P. Josip Klarić

Schrifttum und

Das Buch „Hrvatski ili srpski – Zabluda i krivotvorine (Kroatisch und Serbisch: Irrtümer und Falsifizierungen) von Miro Kačić wurde 1995 als Ausgabe des Institutes für Linguistik der Philosophischen Fakultät in Zagreb veröffentlicht (1997 wurde es in die deutsche Sprache übersetzt). Es ist eine wissenschaftliche Monographie aus dem Gebiet der Linguistik, die sich durch ihre Thematik in die Untersuchungen der geschichtlichen Entwicklung der kroatischen Sprache, und besonders ihrer Beziehung zum Serbischen einfügt.

Aus diesem Buch veröffentlichen wir ein paar interessante Texte.

Die Situation der Bosnier (Bosnien als das am weitesten im Osten liegende Gebiet, das sich nach Westen wendet, bzw. das am weitesten im Westen liegende Gebiet, das sich nach Osten wendet) bestimmte auch ihr Schrifttum und ihre Literatur.

Eine geringe Anzahl erhaltener Denkmäler aus dem Mittelalter bestätigt, daß es vier Schriften auf bosnisch-humischen Gebiet gab: die griechische, lateinische, kyrillische und glagolitische. In Hum hinterließ die griechische Schrift mehr Spuren, in Bosnien hingegen die lateinische (Dizdar 1969: 11). Glagoliza und Kyrilliza sind mit den slavischen Gottesdiensten in der Kirche verbunden. Man nimmt an, daß die Glagoliza seit dem 12. Jahrhundert als Kirchenschrift im Rahmen der bosnischen Kirche verwendet wurde. Als diese kirchliche Ordnung zerfiel, wurde die glagolitische Schrift nicht länger benötigt. Die Anzahl der Denkmäler des kyrillischen Schrifttums ist größer, obgleich eine Reihe von ihnen anscheinend im Laufe des Schismas zwischen der östlichen und westlichen Kirche und während der türkischen Einfälle zerstört wurde. Der Gebrauch der Kyrilliza reicht bis in den Beginn des 11. Jahrhunderts zurück. In ihr sind einerseits kirchliche Handschriften in Altkirchenslavisch mit einer Fülle des volkstümlichen Idioms, andererseits nicht-kanonisierte Schriften geschrieben: Apokryphen, Gebete, Urkunden, Briefe und Aufzeichnungen (Dizdar 1969: 11–16). Aus dem mittelalterlichen Bosnien gibt es keine erhaltenen Chroniken. In den Abschriften Dubrovniks und Dalmatiens existieren Zeugnisse lyrischer und empfindsamer erzählerischer Dichtkunst. Diese Schöpfungen nahmen auf das Schaffen der Literatur Dubrovniks des 15. und 16. Jahrhunderts Einfluß. Aus dem bosnischen Gebiet gibt es keine erhaltenen Heiligenbiographien, da die bosnische Kirche keine Lobpreisung der Herrscher-Heiligen als

Vertreter der materiellen Macht zuließ und dieses literarische Genre sich nicht so entwickeln konnte, wie dies zum Beispiel in der mittelalterlichen serbischen Literatur der Fall war (Dizdar 1969: 34).

Die älteste bosnisch-humische Literatur steht im Zusammenhang mit der Annahme des Christentums und dem Gebrauch des Kirchenslavischen zu liturgischen Zwecken. Die ersten schriftlichen Denkmäler erschienen im 10. Jahrhundert und zu Beginn des 11. Jahrhunderts (Grabes- und andere Inschriften auf Stein). Handschriften gibt es aus dem 12. Jahrhundert. In Bosnien und Hum war die Glagoliza in den früheren Perioden allgemein gebräuchlich. Die handschriftlichen *Zbornici* (Sammelbände), der wichtigste Teil des bosnischen Schrifttums, sind in bosnischer Kyrilliza geschrieben, die sich von der serbischen durch ihre formale Anlehnung an die Glagoliza unterscheidet. Hauptsächlich entstanden sie seit dem 13. Jahrhundert im Rahmen des Wirkens der Kirche bosnischer Christen, was aus den Kolophonen ersichtlich ist, in denen die Schreiber als Christen unterzeichneten (Bogićević 1975). Größtenteils handelt es sich um Evangelien, seltener auch um Sammelbände (*Hvalov zbornik/Hvals Sammelband*) ist 1404 für den Herzog Hrvoje Vukčić Hrvatinić geschrieben).

Weltliche Sammelbände sind selten (von der *Berlinska Aleksandrida* aus dem 16. Jahrhundert nimmt man an, daß sie auf bosnischen Boden geschrieben wurde). Es gibt keine erhaltenen bosnischen historischen Schriften, obwohl Hinweise über Chronikaufzeichnungen existieren: einige Teile der *Hrvatska kronika* (Kroatische Chronik), der kroatischen Übersetzung der Doklea-Chronik, sind in ihrem Entstehen teilweise mit Bosnien und Hum verbunden; Teile des Werkes *Orbinis II regno degli Slavi* verbindet man mit verlorenen bosnischen Quellen (Bogićević 1975). Bosni-

sche Chronisten erwähnt auch der Dubrovniker Frano Lukarević (16.–17. Jahrhundert) (Dizdar 1969). Erhaltene mittelalterliche liturgische und weltliche Schriften sind weniger verschiedenartig als in anderen Literaturen jener Zeit, auch das Epigraphentum ist stark entwickelt. Nach dem Zusammenbruch des bosnischen Staates und zur Zeit des Untergangs der bosnischen Kirche ändern sich die kulturellen und die Glaubensverhältnisse. Orientalische Kultur und Literatur des Islams beeinflussten die östlichen Sprachen; allmählich werden Katholizismus und Orthodoxie gestärkt. Die katholische Kirche bringt die lateinische Sprache mit sich; Kirchenslavisch wird noch in den serbisch orthodoxen Klöstern und Kirchen beibehalten. Im Rahmen der orthodoxen Kirche entwickelt sich eine Literatur, die man der serbischen Literatur des Mittelalters gleichsetzen kann, da ein Unterschied auf der Grundlage von sprachlichen Anzeichen häufig nicht erkennbar ist. Serboslavische Bücher gelangen nach Bosnien und in die Hercegovina; auch Überarbeitungen und Abschriften wurden in serbischen Klöstern angefertigt. In ihnen besaß das Schrifttum dieselben Merkmale wie die serbische mittelalterliche Literatur. Die erste Druckerei auf bosnisch-hercegovinischem Gebiet wurde im Kloster Sv. Đurd in Donja Sopotnica im Gebiet Goražde gegründet (Čorić 1978).

Seit dem 16. Jahrhundert, als die Sepharden aus Spanien herzogen, wirkt auch ihr kulturelles literarisches Erbe, dessen sprachliche Quellen hebräisch und spanisch sind (religiös-didaktische aufklärerische Werke, Chroniken, mündliche Überlieferung und Inschriften).

Die Arbeit von Vuk Stefanović Karadžić spiegelte sich im Wirken der Serben in Bosnien und Hercegovina wider, die Folklorematerial sammelten oder Ereignisse in Bosnien und Hercegovina aufzeichneten.

Vom Ende des 15. Jahrhunderts bis zum 20. Jahrhundert schufen die Mosleme in Bosnien eine Literatur in arabischer Schrift (*književnost aljamiado*) (Franočić 1984: 64). Neben der mündlichen Literatur pflegten sie ebenfalls eine Literatur auf arabisch (rechtliche, theologische, philosophische und linguistische Werke), auf türkisch (amtliche Urkunden und die Divan-Literatur) und auf persisch

Sprache in Bosnien

(Dichtkunst), eine Sprache, die vor allem in handschriftlichen Sammelbänden erhalten ist (Ćorić 1978). Diese Literatur bedeutete eine Begünstigung der höheren Schichten, da diese Sprachen und Denkweisen den Menschen, die eine Sprache gebrauchten, die sie *Bosnisch* nannten, fremd war (Bogićević 1975). Einige Dichter und Chronisten bedienten sich der türkischen Sprache bis zum Beginn des 20. Jahrhunderts (zum Beispiel Muhammed Enveri Kadić 1855–1931). Die arabische Schrift verwenden die Mosleme in ihrer Muttersprache, und in ihr wurde auch ein übertragenes altkirchenslavisches Dokument gefunden (Ćorić 1978). Bewahrt sind Werke in dichterischer Form und in Prosa vom Ende des 16. Jahrhunderts bis zur Mitte des 20. Jahrhunderts: religiöse Gedichte, Liebesgedichte, satirische Dichtung, Fürbitten, Gebete und Wörterbücher. Die Aljamiado-Literatur stand teilweise unter dem Einfluß der volkstümlichen Dichtkunst und entwickelte sich zu dem Zeitpunkt stärker, als das Wirken der Schriftsteller in den östlichen Sprachen nachließ. Die Prosa ist religiös-didaktisch. Da sie in der Volkssprache geschrieben ist, kam diese Literatur wenigstens teilweise den religiösen Bedürfnissen der Mosleme in Bosnien und Hercegovina entgegen. Das älteste arabische Denkmal „Hrvat Türkisi“, ein kroatisches Gedicht von Mehmed, entsteht in Erdelj als Liebesgedicht im Renaissance-Stil (Georgijević 1969: 301).

Der Beginn der literarischen Arbeit der Kroaten in Bosnien und Hercegovina geht auf die Arbeit von Matija Divković (1563–1631, *Nauk krstjanski – Christliche Lehre*, 1611) zurück.

Er übte eine Wirkung auf den Geist der Erneuerung der katholischen Kirche aus. Neben ihm sind auch Stjepan Matijević, Pavao Posilović, Pavao Papić, Ivan Bandulavić und Ivan Ančić tätig. Ihre Werke bestehen aus Handbüchern für den Klerus, religiösen Texten für das Volk, adaptierten Übersetzungen alter und zeitgenössischer christlicher Autoren, Mysterienspielen, Predigten, Psalmen, erläuterten christlichen Grundgedanken oder Sammlungen von schon veröffentlichten Werken. Im 18. Jahrhundert wird Interesse für Geschichte gezeigt (Bruder Filip Lastrić), Stjepan Markovac Margitić setzt die Linie der Erläuterung der Glaubensauffassungen von

Divković fort (*Izповid krstjanska – Christliche Beichte*, 1701). Nikola Lašvanin ist der bekannteste Chronist dieser Zeit. Die Verlagstätigkeit wurde im 18. Jahrhundert erweitert; das Wirken von Ljudevit Gaj nahm Einfluß auf die Gründung der Franziskanerschulen und der Volksschulen (Ćorić 1978). Während der Illyrischen Erneuerungsbewegung wurde die literarische und kulturelle Schaffenskraft wiederbelebt (Ivan Franjo Jukić, Petar Bakula, Martin Nedić, Grgo Martić). Gelegenheitsgedichte, Epen und Reisebeschreibungen entstehen. 1850 wird der *Bosanski prijatelj*, die erste Literaturzeitschrift in Bosnien und Hercegovina, die Ivan Franjo Jukić redigierte, ins Leben gerufen. Die literarische Tätigkeit ist bis Ende des 19. Jahrhunderts durch Gelegenheitsgedichte, Epen, Mysterienspiele, Heiligenlegenden, Chroniken und Übersetzungen gekennzeichnet.

Die Latinisten sind in Bosnien und Hercegovina vom 15. bis Mitte des 19. Jahrhunderts tätig (Juraj Dragišić, Ivan Ančić, Lovro Sitović). Im 19. Jahrhundert werden auch linguistische Werke in Latein herausgegeben (Stjepan Marijanović, Marko Šunjić). Die literarische Tradition der Kroaten wurde in Bosnien und Hercegovina in kroatischer und lateinischer Sprache gepflegt. Bis Ende des 19. Jahrhunderts gehört die Mehrheit der Schriftsteller dem Klerus an. Dadurch sind Herkunft, Art und Inhalt

der Literatur festgelegt (übersetzte oder überarbeitete Werke sind dem einheitlichen Leser angepaßt). Alle literarischen Werke bis zur Illyrischen Bewegung sind durch religiösen Geist gekennzeichnet, und damals wird der Inhalt dieser Literatur verschiedenartiger (Ćorić 1978). Die Schriftsteller aus den bürgerlichen Reihen um die Jahrhundertwende forderten einen wesentlich komplexeren literarischen Ausdruck und eine Umwandlung im grundlegenden Verlauf der literarischen Strömungen: die bürgerlichen Schriftsteller folgen den Spuren der Weltliteratur, die im 1. Weltkrieg selbst eine grundlegende Wandlung durchmachte (Rizvić 1980).

Die Zeitschriften *Zora* (1896–1901) in Mostar und *Bosanska vila* in Sarajevo verbanden serbische Schriftsteller. Die Sprache der Schriftsteller des Mostarer Kreises (zum Beispiel Aleksa Šantić) ist der kroatischen Sprache näher als der serbischen (Ijekavisch, Lexik), ebenso die Sprache der serbischen Prosaiker (Svetožar Ćorović, Petar Kočić). Die kroatische Literatur ist gegen Ende des 19. Jahrhunderts mit den Zeitschriften *Hercegovački bosiljak* (1883), *Novi hercegovački bosiljak* (1884) und *Glas Hercegovaca* (1885–96) verbunden. Später verbindet die Zeitschrift *Nada* (1895–1903), die Silvije Strahimir Kranjčević redigierte, die kroatischen Schriftsteller (Ćorić 1978). Die bosnisch-hercegovinische Prosa des 20. Jahrhunderts erlebte ihren Höhepunkt im Werk von Ivo Andrić; den kroatischen literarischen Ausdruck hingegen pflegt die Dichtkunst von Mak Dizdar. ■

HATTERSHEIM

Das Miteinander ständig pflegen

Hattersheimer feiern bereits ihr zwölftes Internationales Fest

Bedächtig rühren Anuniata Costanzo und Ana Molanes blasses Hühnerfleisch in einer riesigen Paellapfanne. „Zum zwölften Mal feiern wir in diesem Jahr das Internationale Fest, das Miteinander zwischen Ausländern und Deutschen muß man eben immer wieder fördern“, sagt die Hattersheimer Ausländerbeauftragte, Bosiljka Dreher. Sehr zufrieden ist sie mit der Resonanz auf das Programm, das Folkloregruppen, Kinder aus vier Schulen, der griechischen Gemeinde, dem spanischen Elternverein und dem marokka-

nischen Kulturverein im Innenhof des Alten Posthofes präsentieren. Eigens aus Zagreb ist sogar die Popgruppe „Stella“ angereist.

Die Paella schmurgelt, grüne Paprika, rote Tomaten und gelber Safran geben ihr Farbe, kleingeschnittene Calamares und Knoblauch duften. „Man muß viel von der eigenen Kultur kennen und eine eigene Identität aufbauen, um andere zu verstehen und die Angst vor dem Fremden abzubauen“, erklärt Bosiljka Dreher. Appetitlich sollen die

(Fortsetzung Seite 18)

KREŠIMIR VIDAČKOVIĆ, WAIBLINGEN

Ist er ein Genie?

Der Kroat Krešimir Vidačковиć ist in Deutschland zur Schule gegangen. Er hat das Abi geschafft, mit einem Notendurchschnitt von 1,0. Einkommanull. Jawohl. Andreas Kölbl porträtiert den Musterschüler in der „Waiblinger Kreis Zeitung“ (9. 7. 1999).

Denn er ist ein gnadenloser Streber, der um jeden Punkt feilscht. Ein widerlicher Schleimer ohne Selbstachtung, der seinem Lehrer die Tasche trägt. Ein Langweiler ohne einen Funken Humor, der lieber zum x-ten Mal seine Lateinvokabeln auswendig lernt statt Parties zu feiern. Wahrscheinlich spielt er sogar lieber Blockflöte, als Popmusik zu hören. Er geht im Anzug zur Schule oder, schlimmer noch, im Pullunder. Er ist bleich, ein Stubenhocker. Sein größter Feind ist sein Sportlehrer. Soweit das Klischee.

Die Wirklichkeit: Das Dumme mit den Vorurteilen ist, daß sie sich so oft bestätigen. Wie gut, daß manche Menschen sie aber doch widerlegen. Krešimir Vidačковиć (19) vom Stauferymnasium in Waiblingen hat eine Einkommanull im Abitur. Keins der genannten Klischees trifft auf ihn zu.

In der Abizeitung der Staufer hat jeder Abiturient ein paar Zeilen über sich selbst, die Schule, die Zukunft und das Leben geschrieben. Manche bedanken sich bei der Gelegenheit bei ein paar Freunden. Krešimir hat gleich mehr als ein Dutzend Namen aufgezählt. „Ich konnte nicht alle nennen, das ist der engste Kreis“, sagt er wie zur Entschuldigung. Na denn, das war's dann wohl mit Vorurteil Nummer Eins. Mit den Freunden hat er das Abi mehrfach und ziemlich heftig gefeiert. Bei der letzten Fete kam er um halb sieben nach Hause. Und wieder ist ein Vorurteil zerstört.

Neid auf seine Noten hat Krešimir nie gespürt. „Das hat wohl was damit zu tun, wie ich mich verhalte“, meint er. „Schließlich prolete ich ja nicht rum, ich wär' der Größte.“ Von Ehrgeiz zerfressen ist er nicht gerade. Einen Tag vor Klassenarbeiten die Heftaufschriebe anzuschauen, das genügte ihm immer vollauf als Vorbereitung. Vor dem Abi hat er sich zwar ein bißchen mehr Zeit genommen, aber immer nur zu büffeln ist sein Ding nicht: Krešimir geht gern in Discos und in Kneipen, fährt gern Fahrrad, schwimmt und spielt Fußball im Mittelfeld von Zrinski Waiblingen. Fußball ist seine Leidenschaft.

Ein Geheimrezept für gute Noten hat Krešimir nicht: „Wenn ich im Unterricht was höre, dann bleibt das einfach hängen.“ Ein gutes Gedächtnis hat er und eine schnelle Auffassungsgabe. Vielleicht liegt's daran, daß er immer länger schlafen konnte als die Mitschüler. Er wohnt nur 50 Meter vom Stauferymnasium entfernt, kam aber so gut wie immer zu spät: „Tja, mit der Pünktlichkeit nehme ich's nicht so genau.“

Krešimir ist Kroat. Er widerlegt nicht nur Klischees über Eliteschüler, sondern auch eins über Ausländer: Glauben wir nämlich dem Vorurteil, dürfte es ihm allerhöchstens zur Hauptschule gereicht haben. Krešimir ist in Deutschland geboren und spricht beide Sprachen, deutsch und kroatisch, perfekt. Ein paar Mal im Jahr fährt Krešimir nach Kroatien, um Verwandte zu besuchen.

Text: Andreas Kölbl; Bild: Gabriel Habermann

Nie hat er das Gefühl gehabt, daß er irgendwo nicht akzeptiert wird, weil er Ausländer ist. „Natürlich wird in der Schule gestichelt, aber nur so zum Witz, meistens wegen Fußball.“

Zum Militär muß der 19jährige vorerst nicht. Worüber er nicht gerade unglücklich ist. Im Wintersemester fängt er zu studieren an, voraussichtlich Elektrotechnik. Wenn er damit fertig ist, wird er nicht mehr eingezogen, hofft er. Viele Gedanken macht er sich allerdings nicht über Studium und Job, seine Sorge ist eine andere: „Ich hatte an der Schule so viele Freunde. Ich hoffe, daß der Kontakt zu ihnen nicht verloren geht.“ Karrieregeil ist der Junge wirklich nicht. ■

(Fortsetzung von Seite 17)

Spezialitäten aus vielen Ländern deshalb angerichtet werden, „die Leute sollen sich eingeladen fühlen“.

Die Erziehung beginnt nicht im Erwachsenenalter, sondern bei den Kindern, sagt Bürgermeister Hans Franssen (SPD), der auf die Bühne geklettert ist und das Fest offiziell eröffnet. Deshalb freue er sich, daß Bosiljka Dreher wieder „die Vereine und ihre ganze Familie gepuscht“ und das Fest organisiert habe. Und: daß so viele Kinder daran teilnahmen. „Die Auseinandersetzungen über die doppelte Staatsbürger-

schaft fand ich nicht gut, sie haben neue Gräben aufgeworfen“, kritisiert Franssen die Unterschriftenaktionen der CDU. Die Nachwirkungen habe man mit der geringen Wahlbeteiligung bei der Europawahl zu spüren bekommen. Daher habe ihm der neue Bundespräsident Johannes Rau „aus dem Herzen gesprochen“ als jener betonte, ein Präsident für alle sein zu wollen, die in Deutschland leben, ob mit oder ohne deutschen Paß.

Man brauche keine Scharfmacher, die dazu beitragen, daß die Menschen sich

bekriegten, sagt Franssen, in Bezug auf den Krieg in Kosovo. Daher begrüßte er, daß das „kleine Pflänzchen“ Internationales Fest gepflegt werde und ein Teil der Einnahmen an eine bosnische Familie in Hofheim gehe, deren Kind seit Monaten im Wachkoma liegt.

Daß „Ausländer“ nach 40 Jahren in Deutschland noch Fremde sein sollen, findet Bosiljka Dreher lachhaft. „Die zweite und dritte Generation von Zuwanderern sind doch viel mehr ‚Inländer‘ als Ausländer.“ chv

(Frankfurter Rundschau, 21. 6. 99)

ESSLINGEN

Hodočašće u Einsiedeln i krizma za pamćenje

Prije spomena najnovijih vijesti, samo brzojavno navest ću nekoliko značajnijih pastoralnih događaja u posljednje vrijeme. Novina je naime cjelodnevni boravak prvopričesnika u misijskim prostorijama, i to prije slavlja prve pričesti još u ožujku. Tema tog susreta: „Euharistija i mi – djeca slave euharistiju“. S prvopričesnicima su razgovarali i župniku za Uskrs pomagali svećenici gosti dr. fra Anto Popović i o. Vinko Maslač. Sakramentu pomirenja pristupi oko 400 do 500 vjernika. Sredinom travnja imali smo dva susreta mladih obitelji s temama: „Hrvatska mlada obitelj u iseljeništvu“ i „Bog – svjetlost u mojoj obitelji“. Redovito se održavaju susreti žena i roditeljski susreti.

Početkom svibnja slavili smo prvu pričest, koju je primilo 12 djevojčica i samo 2 dječaka.

Naša Misija svake godine organizira hodočašće ili izlet čitača, ministranata, pjevača i svih onih koji na poseban način podupiru djelovanje Misije. U zadnje četiri godine tako smo obišli München, Dachau, Würzburg i Bamberg. Kao i dosada i ove godine platili smo simboličnih 10,- DM, a sve ostalo nadoknadila je Misija. Za to smo dobili 600 kilometara vožnje, dva sendviča i 2 limenke soka. 12.6. ove godine 95 nas posli smo u Švicarsku, na slapove Rajne

Hodočasnici HKM Esslingen u švicarskom svetištu Einsiedelnu

kod Schaffhausena i u poznato marijansko svetište Einsiedeln. 12. i 13.6. bilo je hodočašće hrvatskih katolika iz Švicarske, kojemu smo se i mi u subotu pridružili. Na vrlo lijepo organiziranom križnom putu i večernjoj sv. misi, koju je predvodio zagrebački pomoćni biskup mons. Vlado Košić, okupilo se oko 1000 vjernika.

U nedjelju, 13.6., na blagdan sv. Antuna Padovanskoga, na sve četiri sv. mise imali smo svečani blagoslov djece i ljljana. Otac župnik je za tu zgodu nabavio 150 ljljana koje je na kraju misa dijelio djeci, da ih ponesu u procesiji po crkvi.

Sakrament svete potvrde

U nedjelju 20.6. hrvatski vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac podijelio je 55 djevojaka i mladića sakrament svete potvrde. U subotu, 19.6. imali smo susret s ocem biskupom, a zatim sv. ispovijed. U nedjelju, po predivnom sunčanom vremenu, u svečanom ophodu, kumovi i pripravnici za potvrdu s biskupom, o. župnikom i suradnikom gosp. Tomom Tadićem, uz zvukove orgulja, predvođeni s dvadesetak ministranata, ulaze u crkvu sv. Pavla, u kojoj se okupilo oko 900 vjernika. Na velikom oltaru oca biskupa su pozdravili župnik o. Josip, njemački župnik crkve sv. Pavla Paul Hildebrand i od potvrđenika djevojka i mladić. Potvrđenice su čitale misna čitanja i pjevale pripjevni psalam. Kako su koja djevojka ili mladić bili potvrđeni, primali su za uspomenu lijepi metalni križ. Potvrđenici i svi ostali vjernici pratili su euharistijsko slavlje i podjeljivanje potvrde iz vrlo lijepe ilustrirane knjižice na 16 stranica koje je pripremilo misijsko osoblje u nakladi od 500 primjeraka. ■

Krizmanici HKM Esslingen s biskupom Jezerincem i vjeroučiteljima

vijesti • news

Montabaur – Hrvatska katolička zajednica Wetzlar (Montabaur, Limburg, Dillenburg) svečano je u lipnju obilježila devetu obljetnicu hrvatske državnosti. Tom prigodom je misu za domovinu u crkvi Milosrdne braće slavio i propovijedao vlč. Mato Aračić (najstariji sin u obitelji od 11 djece), voditelj Misije. Vlč. Aračić je pozvao nazočne na slogu i strpljivost u odnosu prema zbivanjima u domovini. Proslava je nakon mise nastavljena u župnoj dvorani. Budući da toga dana nije bilo hrvatskih misa u okolnim mjestima, na proslavi se našlo puno naših ljudi. Sve ih je ponovno kao domaćin slavljia pozdravio vlč. Aračić i zahvalio na pomoći domovini u najtežim ratnim danima. Slavlju su pribivali gosp. Dillmann, gđa Dončević, obitelj Taubmann, hrvatski socijalni djelatnici iz Koblenza Petrović i Dolić, te nekoliko istaknutih njemačkih humanitaraca. Kratki kulturni program, koji su priredili župnik i misijski orguljaš, prisutni su lijepo primili, a za hranu i piće pobrinule su se marljive domaćice. Na koncu je dogovorena i svečana proslava desete obljetnice hrvatske državnosti, iduće 2000. godine. (R.R.)

Gießen/Münster – Porečko-pulski biskup mons. Ivan Milovan bio je polovicom lipnja po prvi puta službeno među hrvatskim katolicima u Njemačkoj. Pozvali su ga voditelji Misija iz Giesse (fra Marijan Petričević) i Münstera (fra Luka Marković) radi proslave podjele sakramenta potvrde u tim misijama. Biskup je 12. lipnja imao krizmu u Giessenu, a sljedećeg dana u Münsteru.

Krizmanici HKM Giessen s biskupom porečko-pulskim Milovanom i svećenicima

Sakramentu potvrde je u obje zajednice pristupilo pedesetak mladih potvrđenika. Biskup Milovan im je govorio o snazi pouzdanja u Duha Svetoga i njegove darove, te o hrabrosti i ustrajnosti kršćanskoga svjedočenja.

Koblenz – U lipnju je i u Misiji Koblenz svečano obilježen Dan hrvatske državnosti. Misu za domovinu ukrasila je svojim pjevanjem i svirkom skupina pjevača i svirača te predškolska djeca „Male hrvatske škole“, koja je oživjela na poticaj mladih hrvatskih roditelja. Slavlje je poslije mise nastavljeno u župnoj dvorani uz svečanu akademiju i glazbenu družinu iz Splita i pjevača Nenada Vetmu. Za bolesnu djecu u Klaićevoj bolnici u Zagrebu skupljen je skromni dar od 1100 DM. (D.Ž.)

Aschaffenburg – Srebrni jubilej Misije i 25. obljetnicu svećeničkog ređenja župnika Ivana Levaka obilježila je Misija Aschaffenburg 27. lipnja. Misu je predvodio i propovijedao vlč. Levak, a koncelebrirali su biskupijski referent za strance Rost i delegat Klarić. Poslije mise je održano njemačko-hrvatsko pučko veselje, uz jelo i limenu glazbu.

Na prigodnom župnom letku zapisano je i sljedeće: „Život Misije označen je raznim aktivnostima, od kojih su najvažnija nedjeljna i blagdanska liturgijska slavlja na hrvatskom jeziku, te slavlja ostalih sakramenata. Statistika

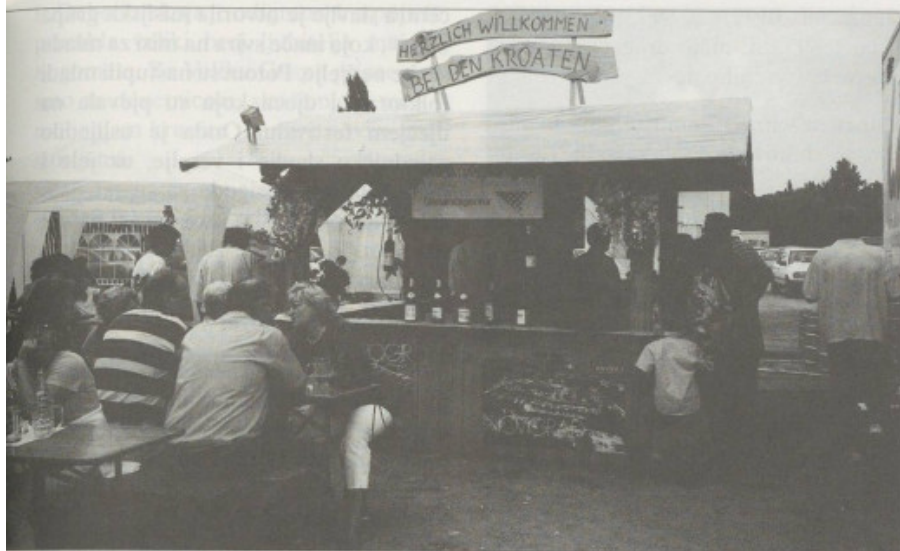

Treća hrvatska generacija u Koblenzu

Foto: J. Vranković

U Montabauru je bilo veselo

Hrvatski štand u Aschaffenburgu

govori da je do sada u Misiji kršteno 242 djece, da je vjenčano 26 parova, a posebno svečane bile su i podjele sakramenta krizme i prve pričesti. Posebno je velika aktivnost vjernika zabilježena za vrijeme domovinskoga rata. Organizirana su mnoga slanja humanitarne pomoći u na sve strane naše domovine. Zato je Misija dobila i priznanje predsjednika RH dr. Franje Tuđmana činom dodjele odličja Reda hrvatskoga trojstva. Odlaskom u zasluženu mirovinu broj članova Misije se vidno smanjuje, pa Misija sada ima 1550 članova“.

Frankfurt – U galeriji „Coral“ u Frankfurtu održana je 20. lipnja izložba slika Ante Mamuše, suvremenog akademskoga slikara iz Novog Travnika.

Berlin – Berlinski nadbiskup kardinal Georg Sterzinsky podijelio je 19. lipnja sakrament krizme 97 krizmanika HKM Berlin. Krizmanike su pripremali vjeroučitelji fra Ivan Škopljanc Mačina i fra Ante Marković. S našima se toga dana krizmalo i sedmero portugalskih krizmanika. Orgulje je svirala s. Fabiola Bobaš, a cijeli događaj snimala je Hrvatska televizija. Sakrament prve pričesti primilo je 26. lipnja 99 prvopričenika naše zajednice. Misu je predvodio župnik fra Jozo Župić, a prvopričesnike su pripremale sestre Fabiola i Nikolina. (jž)

Göttingen – HKM Göttingen, koju vodi vlč. Ante Ivančić, obilježila je 10. srpnja 25. obljetnicu

postojanja i djelovanja. Misu je na njemačkom jeziku predvodio i propovijedao sarajevski nadbiskup kardinal Vinko Puljić u koncelebraciji s hrvatskim svećenicima s okolnih misija i delegatom Klarićem, koji je evanđelje pročitao na hrvatskom. Na misi su sudjelovali i Nijemci i Hrvati. Mjesna njemačka župa sv. Pavla slavila je naime 70. obljetnicu župne crkve. Kardinal je bio i gost Volkswagena, poznatog proizvođača automobila iz Wolfsburga. (jfk)

Tuttlingen/Rottweil – Misije Tuttlingen i Rottweil i hrvatske dopunske škole i udruge s područja tih misija slavile su skupa u svibnju Majčin dan i Dan državnosti. Svečanost su uzveličali gosti iz domovine, odnosno KUD „Ljudevit Gaj“ NK „Gaj“ iz Mača, iz Hrvatskog

zagorja. Ovo je bio uzvratni posjet Mačana, jer su folklorasi i nogometaši ovih misija prošle godine bili u Maču u gostima. Mačani su bili smješteni kod naših obitelji u Schwenningenu i Villinguenu. Za vrijeme svoga boravka posjetili su izvor Dunava, te su u prijateljskoj nogometnoj utakmici pobijedili domaćine s 3:2. Osim što znaju igrati nogomet, naši gosti znaju pjevati i svirati, što su i pokazali na zajedničkoj nedjeljenoj misi u Spaichingenu. Nakon pozdrava u dvorani su nastupili polaznici hrvatske dopunske nastave, te dječja i mlada folklorna skupina „Nikola Pavletić Nikica“ iz Schwenningena, pod vodstvom nastavnice Anice Kroflin. Potom su nastupili i mali folklorasi iz Mača, kao i mlada folklorna skupina KUD-a „Ljudevit Gaj“, te tamburaši. Gosti iz Mača oduševili su prepunu dvoranu svojim pjevanjem, sviranjem i nadasve lijepim narodnim nošnjama. Na samom kraju sve nas je zabavila grupa „Lobor“ iz Zagorja. (ml)

Wiesbaden – U subotu, 12. lipnja, održana je u Wiesbadenu „Dalmatinska večer“ u nizu manifestacija „Caligari multikulturell“. U predvorju je bila postavljena fotoizložba „Zadarski dojmovi“, autora Mladena Krajnovića, a prikazan je i film „Condura Croatica“. Uvodnu riječ održala je D. Anderle, a nazočne je pozdravila i Biserka Andrijević, predsjednica Hrvat. kulturne zajednice. Uz dalmatinska vina, pršt i ostale specijalitete pjevala je zadarska klapa „Condura“. Ovu manifestaciju priredila je Hrvat, kulturna zajednica uz potporu gradskoga ureda za kulturu.

Krizmanici HKM Mannheim s prelatom Sauerom i svećenicima u crkvi Svetoga Duha

vijesti • news

Rüsselsheim – I u Rüsselsheimu je u lipnju svečano proslavljen Dan državnosti. Polaznici hrvatske dopunske nastave iskoristili su tu priliku i na slikovit način prikazali hrvatsku povijest, kulturu i zemljopis, s objašnjenjima na hrvatskom i njemačkom jeziku. Radi se o svojevrsnoj izložbi, koja će biti postavljena i u gradskoj vijećnici u listopadu, kada je 1.10. planirano predavanje dr. Zenka iz Zagreba, a o uzrocima hrvatske migracije u svjetlu hrvatske povijesti. (is)

Koblentz – Dragan Lovrinčević iz Koblenza izdao je CD pod naslovom „Hvaljen Isus i Marija“, a u povodu obilježavanja Velikoga jubileja, 2000 godina od rođenja Isusa Krista. CD je besplatan, može se kopirati, a sve pjesme se besplatno mogu dobiti i s interneta. Kod autora se može naručiti više komada, a on je sam voljan nastupiti u misijama koje ga pozovu. Ukoliko netko ipak želi dati novac za CD, autor moli da se to pošalje kao dragovoljni prilog na: s. Marija (Cecilija) Mikac, Commerzbank München, BLZ 700 400 41, Kto-Nr. 363 606 500, s naznakom „za djecu bez roditelja“. S. Marija je poglavarica Doma sv. Terezije u Zagrebu (Vrhovac 29). „Moje ime koje se javlja u vezi s ovim pjesmama služi samo u svrhu vjerodostojnosti svjedočenja za Isusovo djelo i širenja Radosne vijesti, a ne reklamiranja moje osobe i mojih osrednjih glazbenih sposobnosti“, piše autor u pismu našem uredništvu. Kontakt: Dragan Lovrinčević, Karmeliterstr. 2, 56068 Ko-

blenz, tel. 0172/6 52 89 73; fax. 0172/75 06 52 89 73, E-mail: dragan@hiim.de, internet: www.hiim.de

München – Fra Tihomir Grgat imenovan je duhovnikom hrvatskih časnih sestara koje žive i rade na području glavnoga bavarskoga grada. Prvu zajedničku duhovnu obnovu za njih 51 (od ukupno 86) imao je 16. lipnja u Gospinu svetištu Maria Eich. Bila je to prigoda za međusobno upoznavanje, molitvu, razgovor i druženje. Fra Tihomir je održao i nagovor o temi „Bog Otac“. Sestre su pristupile i sakramentu pomirenja kojega su dijelili fra Tihomir G. i fra Anđelko Validžić. Misa je bila istinski duhovni ali i duhovski doživljaj, obogaćen skladnim pjevanjem nazočnih sestara. Potom je uslijedio i zajednički ručak u prirodi, a na stolu se našlo svega pomalo, najviše hrvatskih izvornih i domaćih specijaliteta. Krunicu smo molile šetajući kroz šumu i meditirajući. Posjetile smo i oratorij sv. Vinka u Waldsanatoriumu, gdje su nas dočekale gostoljubive sestre. Zamjenica poglavarice upoznala nas je sa životom svetog Karla Leisnera, koji je ondje proveo posljednje godine svoga života nakon zatočenja u logoru Dachau.

Jednodnevnu duhovnu obnovu sestre su okrunile zajedničkom večernjom molitvom i pjevanjem i razile se u očekivanju sljedećega susreta. (s. Marta)

Frankfurt – Proslava blagdana sv. Ante i našega centra održana je 12. lipnja. Središnji dio slavlja bila je sveta misa koju je predvodio župnik fra Leo Delaš. On je na koncu mise blagoslovio nazočnu djecu. U predvorju misijskoga

centra slavlje je otvorila misijska grupa „Pax“, koja inače svira na misi za mlade svake nedjelje. Potom su nastupili mladi folkloraši i djeca koja su pjevala na dječjem festivalu. Onda je uslijedilo zajedničko slavlje i veselje, uz jelo i piće. Bila je to prigoda za susret naše zajednice pod našim krovom i u našem dvorištu. Tu smo se zaista osjetili kao zajednica koja, iako u tuđini, svoju vjeru u Boga ispovijeda na svome hrvatskom jeziku.

Samo tjedan dana kasnije, u subotu 18. lipnja, u prostorijama našega centra održana je još jedna već tradicionalna manifestacija – Dječji koncert. Nastupilo je 20 djece s 22 glazbene izvedbe klasičnih skladatelja, te s 4 baletne točke. Na ovaj način je djeci koja su nadarena za glazbu omogućeno da iskušaju svoje mogućnosti i znanje te pokažu ono što su učili i vježbali, bilo da se radi o sviranju, pjevanju ili baletu. Zato je vrijedno navesti i imena malih glazbenika: Antonija Dragun (balet), Ana Vanjak, Katarina Jelčić, Ivana Marjan, Danijel Drežnjak, David Milardović i Marina Bralo (pjevanje), Antonija Vanjak, Karlo Vučković, Dalibor Pušić, Mijo Lešina, Marijana Pušić, Ana Marija Japunčić (balet), Marija Čuljak, Jakov Zelić, Antonia Udžbinac (balet), Irena Čuljak, Dario Puljić, Marta Drežnjak, Jelena Žaper. Začetnik i priređivač koncerta, uz podršku i pomoć misijskoga osoblja, je s. Pavlimira Šimunović.

Ovogodišnji izlet djece priređen je 19. lipnja u „Europa Park“ kod Freiburga. Kad smo kod djece, valja istaknuti da su frankfurtski ovogodišnji prvopričesnici skupili 4 573,58 DM za izbjeglu i prognanu djecu iz kosovskoga mjesta Đakovice. (Ružana Mrkonjić)

Stuttgart – Svečanu podjelu sakramenta krizme u konkatedrali sv. Eberharda brojnim stuttgartskim krizmanicima podijelio je 26. lipnja Thomas Maria Renz, pomoćni biskup rottemburškostuttgartski. Bio je to poseban dan u životu naše zajednice, a osobito za naše mlade koji su toga dana, opečaćeni snagom Duha Svetoga, potvrdili svoju pripadnost Kristu i Crkvi.

Naši ministranti imali su 19. i 26. lipnja svoje susrete, a susret s ministrantima iz okolnih hrvatskih katoličkih misija bio je 10. srpnja u Heilbronn. Krizmanici su 3. srpnja išli na već tradicionalni izlet u „Europa Park“. Zanimljiva je bila i tradicionalna utakmica između „Mršavih“

Mlade sviračice i svirači HKM Frankfurt sa s. Pavlimirom

Foto: Ž.Čurković

i „Debelih“, koja je odigrana 4. srpnja te privukla veliki broj ljubitelja maloga nogometa. Za Veliku Gospu pripremali smo se devetnicom, slavljenjem misa i moljenjem krunice u našim novim prostorijama.

Misija organizira i hodočašće u Svetu zemlju, i to od 29. 1. do 5. 2. 2000. godine.

NOVA ADRESA MISIJE

Od 2. 8. 1999. sav pastoralni rad Misije odvija se u novim prostorijama:

Heusteigstr. 18, 70182 Stuttgart.

Na toj adresi bit će ubuduće i socijalni ured (Anica Čutura, tel. 0711/6406603). Misijski telefoni ostaju isti: 0711/6403040 (49), fax. 6493278. U hitnim slučajevima svećenici se mogu dobiti telefonom u novom stanu, Staffenbergstr. 46, 70178 Stuttgart, na brojeve: 0711/1645471 (fra Marinko) i 1645472 (fra Ivan).

Kroz tjedan se mise slave u kapelici u novim prostorijama Misije, a krštenja i vjenčanja slave se subotom od 14 do 17 sati u St. Konrad-Kirche, Staffenbergstr. 52. (mv)

München – „Gle, u dlanove sam te svoje urezao“ (Iz 14,18), geslo je pod kojim su brojni prvopričesnici 19. lipnja primili prvu pričest. Misu je predvodio župnik fra Petar Gulić, prvopričesničkim pjevačkim zborom ravnala je s. Slavica Bezjak, a orgulje je svirala s. Nikolina Bilić. Primanjem prve pričesti naši najmlađi su primili Gospodina u svoje srce, a on je time urezao u svoj dlan. Kasnije su prvopričesnici nastavili slavlje za obiteljskim stolovima.

Hrvati u Bavarskoj hodočastili su 27. lipnja u svetište Majke Božje u Altötting. Sav duhovni program predvodila je naša misijska zajednica. Koncelebrirano mis-

Tradicionalna malonogometna utakmica između „Mršavih“ i „Debelih“ HKM Stuttgart odigrana je 4. srpnja na misijskom igralištu i pobudila je veliko zanimanje stuttgartskih vjernika.

Pobijedili su, zamislite, „Debeli“ s 10:9. U nogometaše se umiješala i uspješno igrala jedina nogometašica Lahorija Češljarević.

no slavlje predvodio je i propovijedao mons. Marin Zrakić, biskup dakovačko-srijemski. Popodne su vjernici sudjelovali u klanjanju Presvetom, uz pjevanje našega misijskoga zbora. Tako su bavorski Hrvati i ove godine nastavili tradiciju hodočašćenja Gospi, svojoj kraljici i pomoćnici.

Predstavljanje zbornika o prvom hrvatskom kralju Tomislavu upriličeno je u našoj zajednici 17. i 18. srpnja. Ovaj je događaj privukao posebice veliki broj naših ljudi iz duvanjskoga kraja. Zbornik o hrvatskom kralju Tomislavu predstavili su Mijo Akrap, Petar Mamić i fra Ante Ivanković. Misija München i Zajednica Duvnjaka organizirali su u toj prigodi i gostovanje članova Franje-

vačke mladeži (Frame) iz Tomislavgrada. U pratnji mladih bili su gvardijan fra Mirko Bagarić i duhovni voditelj Frame fra Ante Ivanković. Po završetku predstavljanja zbornika framaši su održali koncert duhovnih pjesama, a pjevali su i na svim nedjeljnim misama, koje su predvodili fra Mirko i fra Ante. U nedjelju navačer, nakon mise u crkvi sv. Pavla, framaši su u misijskoj dvorani odlično izveli komad „Svi me vole samo tata ne“. Sve goste iz duvanskoga kraja večerom je počastio ugostitelj i dobročinitelj Josip Zoričić. Gosti iz Tomislavgrada i domaćin župnik fra Petar zahvalili su svima koji su doprinijeli da dođe do ovog zanimljivog i plodonosnog susreta. (js)

Mješoviti zbor HKM München nastupio je u svetištu u Altöttingu.

Fotos: J. Sladoja

Glazbeni sastav Franjevačke mladeži (FRAMA) iz Tomislavgrada otpjevao je niz duhovnih pjesama na misama za Hrvate u Münchenu.

AUGSBURG Vođeni Duhom Svetim

U Augsburgu smo 13. lipnja proslavili podjelu sakramenta svete potvrde, kojeg je podijelio mons. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij. Uz tumačenje Božje riječi – posebno darova Duha Svetoga – o. biskup je pokušao približiti dragu nam domovinu koju trebamo ljubiti i voljeti kao majku koja nas čeka i kojoj smo potrebni.

Svaki posjet iz domovine za nas u tudini je zaista radost susreta. Za razliku od ostalih oblačnih i tmurnih dana, taj dan je bio izuzetno lijep i sunčan. Vrhunac svega je bilo euharistijsko slavlje koje je predvodio o. biskup, a koncelebrirali su fra Robert Crnogorac i fra Ivan Prusina, voditelj Misije. Euharistijsko slavlje, uz sudjelovanje velikog broja vjernika,

učinilo je svečanijim pjevanje misijskog zbora pod ravnanjem gosp. Nike Radata.

I doista, Duh je Sveti opečatio 59 mladih, koji su Bogu obećali ljubav i vjernost. Njihove molitve koje bi se mogle spojiti u jednu: „Nek nam Duh Sveti pomogne da živimo u skladu s Božjim zapovijedima, te ostanemo vjerni Bogu i krsnim obećanjima, a našoj misijskoj zajednici udijeli, Gospodine, da vođena Duhom Svetim, napreduje u vjeri i djelotvornoj ljubavi. Tako neka bude! Amen“.

Ujedno smo proslavili i blagdan svima dragog nam sveca sv. Ante za čiju svetkovinu smo se pripremali trodnevnicom uz sudjelovanje velikog broja njegovih štovatelja. **S. Lucijana Kraljević**

NICA/FRANCUSKA

Blagoslovljeni pohod Rimu

Kako se približava Veliki jubilej 2000 godina od rođenja Gospodina našega Isusa Krista, Hrvati iz južne Francuske, sa svećenikom Stjepanom Čukmanom posjetili su vječni grad Rim. Iz Nice su putovali autobusom, a u Rimu su bili smješteni u Hrvatskom domu.

Ovo hodočašće je svima donijelo puno duhovne radosti i snage za nove dane življenja. Kako za najmlađe, tako i za naše starije do 77. g. starosti, koji su bili na čelu kolone s vodičem u razgledanju Rima. Većini hodočasnika je ovo bio

prvi posjet vječnome gradu, a mnogi su rekli da to nije i zadnji put.

I boravak u našem domu ostat će našim hodočasnici nezaboravan. Uz dobru kućnu poslugu i obiteljski štimung, bilo je vremena i za šalu i dobro raspoloženje. Blagoslov Svetoga Oca pomoći će svima ući u novo tisućljeće, ojačanom vjeron u Boga Trojedinoga, živeći istinski svoje kršćanstvo. Pokušat će svjesnije slijediti primjer svetaca čije su tragove slijedili i grobove pohodili, u središtu naše kršćanske vjere. **S. Čukman**

TRAUNREUT

Krčki biskup podijelio sakrament potvrde

Nakon četiri godine u našoj Misiji smo ove godine ponovno slavili sv. krizmu. Krčki je biskup mons. Valter Župan podijelio 8. svibnja sv. potvrdu 16 krizmanika. Dan uoči krizme bio je susret s biskupom u župnom domu. Biskup je zaželio odvojen susret: posebno s roditeljima i kumovima a posebno s krizmanicima. Dojmovi susreta s njime su više nego upečatljivi. Malo tko je ravnodušan izišao iz dvorane u kojoj je sastanak bio upriličen.

Sama proslava krizme bila je u subotu u župnoj crkvi „Zum Hl. Erlöser“ u Traunreutu. Slavlje sv. mise je započelo u 12 sati ulaznom procesijom u kojoj su sudjelovali krizmanici, kumovi, ministranti i svećenici koncelebranti (vlč. Antun Mrakovčić, vlč. Enco Rodinis – biskupov tajnik, vlč. Thomas Gruber – kapelan u Traunreutu i vlč. Mladen Mrakovčić) te biskup Valter.

Prije samog početka sv. mise upućeni su pozdravi biskupu Valteru. Najprije je to učinio g. Tomo Pavlinec, uime roditelja krizmanika i uime misijskog pastoralnog vijeća, a zatim vlč. Thomas Gruber, uime župe domaćina.

I propovijed kao i sam čin podjeljivanja sakramenta sv. potvrde djelovali su vrlo snažno. U svojoj riječi biskup je nazočne upozorio na zahtjevnost ali i ljepotu vjere u kršćaninovu životu, te pozvao na redovito slavljenje nedjeljne mise i povezanost s misijskom zajednicom. **(jv)**

BERLIN

Prvopričesnici
HKM Berlin
s
vjeroučiteljima
Foto:
J. Jadrić

Hodočašće ministranata

Hrvatske katoličke misije iz biskupije Speyer i nadbiskupije Freiburg upriličile su 19.6.1999. godišnji izlet svojih ministranata i druge aktivne mladeži u Freiburgu a u povodu jubilarne 2000-te godine. Prisutno je bilo oko 300 djevojčica i dječaka iz hrvatskih katoličkih misija Ludwigshafena, Speyera, Mannheim, Mosbacha, Pforzheim-Bruchsa-la, Gaggenau-Rastatta te Freiburga. Dovedi su ih njihovi misionari i pastoralni suradnici, redom prema nabrojanim misijama: o. Ljubo Sesar, vlč. Mili-voj Galić, vlč. Vinko Radić sa svojim pastoralnim suradnikom maestrom Ivanom Žanom, vlč. Dragan Čuturić, o. Ivan Bolkovac i o. Stjepan Pasarić sa svojim suradnikom gosp. Dominikom Spajićem, o. Miroslav Barun sa svojim pastoralnim suradnicama s. Mariangelom Todorčić i gospođom Ljiljanom Palatinuš te domaćini i glavni organizatori o. Alojzije Duvnjak s pastoralnom suradnicom gospođom Nadom Kolić. Glazbeni dio predvodio je maestro Ivan Žan.

Svetu misu slavili smo u sjemenišnoj crkvi uz katedralu jer je katedrala u to vrijeme puna posjetitelja, a predvodio ju je mons. Wolfgang Sauer, referent za inozemnu pastvu u nadbiskupiji Freiburg.

Nakon Svete mise pošli smo u katedralu posvećenu Uznesenju Marijinu. U katedrali je s ministrantima i mons. Sauer. On je tumačio ulogu katedrale, ističući ljepotu glavnog oltara Uznesenja Marijina

Ministranti HKM Mosbach ispred freiburške katedrale

i posebno umjetničko blago i duhovnu ulogu prozora katedrale jer je na njima ocrtan život ljudi koji su svojom mukom i svojim rukama pomagali gradnju. Zajednički ručak su pripremali domaćini iz Hrvatske katoličke misije Freiburg. Vrijedni suradnici ove misije pripremili su nam bogat i ukusan ručak. Na objedu je bio i mons. Sauer, koji je dugo promatrao što naši mladi rade u prostranom drvorijetu i divio se kako je ta mladež složna, zadovoljna, disciplinirana, spontana i nenametljiva. U razgovoru s misionarima interesirao ga je rad sa mladima u našoj domovini, zatim

Marijina svetišta, život Crkve i svećenika. Posebno mu je bila draga ideja hrvatskih misionara ove regije da su za pripremu ministranata za 2000. godinu izabrali hodočašće u Freiburg.

Poslije ručka autobusi s oznakama „Kroatische katholische Jugend“ krenuli su kroz Schwarzwald prema poznatom izletničkom mjestu Titisee. Tu su se zajedno još dobro istrčali, vozili se čamcima po jezeru i uživali u Božjoj prirodi ovog lijepog svijeta, kojeg je dobri Bog dao svakom narodu do onoga trenutka dok ga sam ne pokvari i upropasti.

Dragan Čuturić

Krizmanici HKM Stuttgart s pomoćnim rottenburško-stuttgartskim biskupom i vjeroučiteljima

LUDWIGSBURG – ĐURĐEVAC

Jedinstveni susret s mladima iz domovine

Članovi HKM Ludwigsburg, njih 31, gostovali su koncertom lipnja u podravskom Đurđevcu

Na poziv KUD-a „Petar Preradović“ iz Đurđevca u tom podravskom gradiću gostovala je od 25. do 27. lipnja skupina od 31 člana HKM Ludwigsburg sa svojom folklornom skupinom. Na polasku smo u busu slavili rođendan naše jedine Njemice Sarine Göbel, koja već nekoliko godina pleše s nama hrvatske plesove i pjeva hrvatske pjesme. Usto smo u busu imali i probu pjevanja duhovnih pjesama za misu u Đurđevcu. Vođe putovanja bili su Danijela Bažulić i Zvonko Mahmet, voditelji naše folklorne skupine. Danijela je rodom upravo iz Đurđevca, pa je ona bila i osoba za kontakt sa župom i KUD-om iz Đurđevca. S nama je bio i Božo Tvrdinić, pastoralni suradnik u našoj zajednici.

Bilo je to zapravo naše uzvratno gostovanje Đurđevčanima, budući da su oni kod nas u Ludwigsburgu bili početkom svibnja. Nastupili su na našoj proslavi Majčina dana te održali koncert duhovnih pjesama.

U Đurđevcu smo 26. lipnja bili veoma toplo dočekani, a dobrodošlicu nam je izrazio Đuro Borovčan, predsjednik KUD-a, kao i svi domaćini kod kojih smo se smjestili. Osjećali smo se kao kod kuće, svoji sa svojima. Odmah smo imali probu i snimanje u domu kulture. Naše folklorne uživo su glazbom pratili tamburaši KUD-a „Petar Preradović“. Potom smo posjetili „Stari grad“, gdje se nalazi mjesna radio postaja i galerija slika i skulptura poznatih naivaca (Huzjak, Tomerlin, Bešenić, Topljak, Sabarić). Pri tom nas je nastavnica likovnog odgoja podsjetila na legendu o Đurđevcu odnosno o „picokima“, čija se radnja zbila kod „Staroga grada“ prije nekoliko stotina godina, kada je turski Ulama-beg htio zauzeti Đurđevac. Turci su opsjeli grad, postavivši oko njega šatore, te čekajući da u gradu zavlada glad.

Lukavi Đurđevčani su međutim stavili pijetla (picoka) u top i ispucali ga iznad napadača. To je zbunilo Turke, pa su se počeli povlačiti a onda su ih domaćini napali i pobijedili. Od toga dana dobili su naziv „picoki“, a u tom povodu svake se godine u Đurđevcu slavi „Picokijada“.

Uslijedio je posjet muzeju obitelji Čambe, a u kojem se nalaze drevni predmeti i pribor, kao sita, kolovrati, čupovi, kola, prediva, korita... Nakon toga su nas dva traktora odvezla na večeru u lovački dom „Jelen“. Veselili smo se, pjevali i plesali do kasno u noć, a svirali su nam tamburaši pod vodstvom Ivana Benka.

U nedjelju smo u župnoj crkvi sv. Jurja slavili misu s domaćom župnom zajednicom koju vodi župnik Izidor Ferek. Mi iz Ludwigsburga bili smo odjeveni u prelijepe međimurske i bunjevačke nošnje. Pjevali smo misne pjesme, a na orguljama je svirala Martina Pantelić. S muškim zborom troglasno smo otpjevali lijepu i potresnu „Dona nobis pacem“. Naši ludwigsburški čitači, Danijela Bažulić i Zvonko Mahmet, pročitali

su misna čitanja, a molitvu vjernika Mihaela Šolić i Danijel Bažulić.

Nakon mise smo na otvorenom otplivali međimursko kolo. Bili smo srdačno pozdravljeni i nagrađeni pljeskanjem. Podravske specijalitete kušali smo i na zajedničkom ručku sa župnikom Ferekom, gradonačelnikom Ivanom Topolčićem, i domaćinima iz KUD-a. Ručak smo završili opet pjesmom i kolom. Rastanak je mnogima teško pao, jer bilo je tu i zagledavanja, simpatija, pa i zaljublivanja. Na koncu smo izustili doviđenja, a očima mnogih zaiskrile su i suze.

Ovim putem ponovno zahvaljujemo svima koji su zaslužni za ovaj lijepi susret u domovini, a osobito obitelji Benko i KUD-u iz Đurđevca, te našim voditeljima. I za kraj evo krasnih stihova đurđevačkog pjesnika Vladmira Mihoлека:

„Gda goder Podravina dija,
Pesma nigdar ne dodija,
Koj goder bi ko koštāl,
zanavek tu bo ostāl!“

D. Bažulić

Mladi iz Ludwigsburga s domaćinima na prikolici u Đurđevcu

STUTTGART-BAD CANNSTATT

Prvo hodočašće Gospi Fatimskoj

HKM Stuttgart-Bad Cannstatt priredila je početkom lipnja prvo hrvatsko hodočašće Gospi u portugalski grad Fatimu. Program hodočašća bio je zaista bogat. Upoznali smo se ponajprije s glavnim portugalskim gradom Lisabonom, a misu smo slavili u crkvi sv. Ante Padovanskoga. Sv. Ante se zapravo rodio upravo u Lisabonu, a cijela crkva, mogli bismo reći i čitav glavni grad, obilježeni su tim dragim svecem.

Grad Fatima dobio je ime po mladoj maurskoj princezi koja je iz ljubavi prema jednom portugalskom križaru prihvatila kršćansku vjeru. Ona je na krštenju uzela sebi ime Orijana. Nakon njezine iznenadne smrti, njezin muž je odlučio posvetiti se posve Bogu i postati redovnikom. Samotno mjesto u koje se povukao nazvao je po svojoj pokojnoj supruzi – Fatima. Na tome mjestu se s vremenom razvio današnji grad Fatima, koji je postao poznat diljem svijeta po ukazanju Gospe 1917. godine. Zaista se u Fatimi osjeća iznimna Božja blizina, blizina neba i blaga Gospina ruka. Radi se o istinskom hodočasničkom mjestu u kojem mnoštvo ljudi obavlja svoje zavjete, moli i traži Gospinu pomoć. Ovo je svetište posebice vrlo posjećeno svakoga trinaestoga dana u mjesecu, a opet osobito u mjesecima od travnja do listopada, jer su to dani kada su fatimski vidioći imali prva ukazanja.

Hodočasnici
HKM Stuttgart-
Bad Cannstatt
u Fatimi,
Gospinu
svetištu
u Portugalu

Naša je hodočasnička skupina sudjelovala u velikoj tijelovskoj procesiji, a srca su nam posebno zaigrala kada nas je pozdravio predvoditelj slavlja, na što su nas potom svi nazočni pozdravili dugim pljeskanjem. Svake večeri sudjelovali smo u moljenju međunarodne krunice i u procesiji sa svijećama. Obavljali smo i pobožnost križnoga puta, a postaje se prostiru u dužini od tri kilometra, te vode prema kući vidjelaca. Svih 14 postaja svetištu je darovala Madžarska, koja se time zahvalila Gospi zato što joj je pomogla osloboditi se komunističke diktature. Moljenje križnoga puta stoga je također iznimno inspirativno.

Vrhunac našega hodočašća bio je u nedjelju, kada smo slavili misu na mjestu samoga Gospina ukazanja na hrvatskom jeziku. Misa na takvom mjestu kao i duhovno raspoloženje ne mogu se tek tako opisati. Zato evo samo još nekoliko sličica.

Ukazanja su započela ukazanjem andela troje pastira: Luciji de Santos i njezinim rodacima Franji i Jacinti.

Andeo im se ukazao tri puta. Prvi put se predstavio kao andeo mira i zamolio ih da zajedno s njim mole sljedeću molitvu: „Moj Bože, ja vjerujem u te, ufam se u te, ja ti se klanjam i ja te ljubim. Molim te za oprost za one koji se ne ufaju u te, koji ti se ne klanjaju i koji te ne ljube“. Kod drugoga ukazanja ukorio ih je u igri rekavši: „Molite, molite, prinosite uvijek najveće žrtve za oprostjenje grijeha i obraćenje grješnika“. Prilikom trećega ukazanja andeo je nosio kalež i hostiju, pričestio male pastire i rekao im: „Odriješite se svojih grijeha i molite za one koji su Boga uvrijedili svojom nevjerom“. Nakon toga se djeci ukazivala Gospa više puta, a s njom je svaki put razgovarala samo Lucija. Vidioci Franjo i Jacinta (brat i sestra) umrli su još kao djeca, a njihovi posmrtni ostaci nalaze se u bazilici sv. krunice usred fatimskoga svetišta. Uspomenu na njih čuva časna sestra Lucija, koja i danas s 92 godine živi u samostanu karmelićanki u Coimbri...

A mi smo u Fatimi osjetili snagu i tajnu Gospine vjere i njezinu majčinsku ruku zaštitnicu.

Više čovječnosti

Čovječanstvu je potrebno više čovječnosti! Ona se može ostvariti ako se svi zauzmemo da posebice mladim ljudima damo poruku o solidarnosti i toleranciji.

Cornelio Sammaruga,
predsjednik Međunarodnog crvenoga križa

BERLIN

† **Darko
Džajić**

(16.12.1983.–31.5.1999.)

Dana 31.5.1999., utnuo se preko noći, kao svijeca na vjetru, mladi život.

Darko je bio odličan đak i još bolji sportaš. Uvijek nasmijan znao je svojom šalom razveseliti druge oko sebe. Na vječni počinak ispratilo ga je, pored rodbine i znana-ca, stotine mladih, hrvatske i njemačke mladeži. Žalosno je bilo vidjeti tu mladež kako plače, što je znak da je Darko bio omiljen i cijenjen, i kao prijatelj i kao drug i u školi i u sportu. Za njim tuguju ucviljene sestre i roditelji.

Pismo mrtvom prijatelju

Još jedanaest sati Heli, rekao si, još samo jedanaest sati i ja idem u Španjolsku.

Ti si se radovao i ja sam se s tobom radovala.

U tom trenutku nitko od nas nije mogao naslutiti da se više nikada nećemo vidjeti, ne za jedanaest sati ili jedanaest mjeseci nego za čitavu vječnost.

Danas sam petnaest bijelih ruža spustila u tvoj hladni grob. Petnaest bijelih ruža za tvojih petnaest mladih godina.

Teško je u ovom trenutku razumjeti dragoga Boga, ni uz moju najbolju volju, ne mogu ga razumjeti.

Zašto te je morao uzeti?

Zašto je baš tebe morao uzeti?

Baš tebe koji si svugdje bio omiljen i drag, i kako kažu, mnogima si bio za primjer.

Zbog tvojih dobrih ocjena u školi radovala se tvoja mati, pričao si mi. Tko će joj sada donositi radost?

S tobom su sve male i velike radosti otišle u nepovrat.

Sada bih mogla visoko do neba vikati – Zašto?!

Ali odgovora nema. Odgovor lebdi negdje između neba i zemlje, gdje ljudski razum ne može dohvatiti ni razumjeti.

Kad zatvorim oči, vidim te kako pored mene stojiš. Vidim te kako se smiješ i čujem kako pričaš.

Za svoj si život počeo stvarati planove. Htio si postati zvijezda u nogometu i zarađivati puno novaca, a onda samo ponekad sjetiti se svojih prijatelja iz mladosti. Mi smo svi znali da se ti šališ. Ti si se volio šaliti i bio si uvijek nasmijan. Nitko nije mogao ni pomisliti da si možda imao i teških trenutaka u svom mladom životu.

Dragi Bog te je nama uzeo ali u našim srcima ti živiš dalje kao i sjećanje na tebe.

Uvijek iznova zazvoni u mojim ušima: „Još jedanaest sati.“ A onda se javi stvarnost koja mi kaže: to nije za jedanaest sati nego za cijelu vječnost.

Počivaj u miru Božjem, dragi moj prijatelju! Helen Mustapić

PASTORALNI SKUP 1999.

Pastoralni godišnji skup za svećenike, pastoralne suradnice i suradnike hrvatskih katoličkih misija iz Europe održat će se od 11. do 14.10.1999. u Vierzehnheiligen kod Bamberga. Tema skupa je: „Stanje i perspektiva hrvatskoga dušobrižništva u SR Njemačkoj“. Predavači su: msgr. dr. Pero Sudar, msgr. dr. Josef Voß, msgr. dr. Peter Prassel, msgr. Vladimir Stanković, o. Frano Prcela OP, prof. dr. Josip Balaban, prof. dr. Jure Radić i fra Anto Batinić.

Na skupu će se predstaviti novoimenovani ravnatelj hrvatske inozemne pastve prof. dr. Pero Aračić, a oprostit će se msgr. Vladimir Stanković, tridesetgodišnji ravnatelj hrvatske inozemne pastve.

DORTMUND

Novinarska nagrada „Nada za istočnu Europu“ 2000

Tema: „Zajednički oblikovati budućnost“

Evangeličke crkve Njemačke (EKD) priređuju po sedmi put akciju pod nazivom „Nada za istočnu Europu“, koja uključuje akcije darivanja za razne projekte za demokratski razvitak zemalja istočne i srednje Europe. Glavna akcija bit će 11. ožujka 2000. godine u Fuldi, a jedan dio te priredbe činit će i dodjela „Novinarske nagrade istočna Europa“. Novinarski centar „Haus Busch“ iz Hagen i Institut za novinarstvo Sveučilišta u Dortmundu su partneri u dodjeli te nagrade. Ovogodišnja tema za nagradu glasi: „Zajednički oblikovati budućnost“. Članci odnosno prilozi za natječaj treba da obuhvate ideje i događaje koji će biti značajni za budućnost zemalja istočne i srednje Europe. Važno je da pritom bude naznačena i zajednička europska perspektiva. Na konkretnim primjerima trebalo bi pronaći odgovor na pitanje kako ljudi i narodi ovoga kontinenta mogu zajednički oblikovati svoju budućnost.

Sami novinari mogu izabrati bilo koju novinarsku formu za svoj prilog, koji opet može imati političku, ekonomsku, kulturnu ili neku lokalnu temu. Prilog treba biti napisan na njemačkom jeziku i mora biti već objavljen. Prilozi na drugim jezicima se moraju prevesti na njemački, a uz prijevod je potrebno dostaviti i objavljeni originalni članak na vlastitom jeziku. Prilozi ne smiju biti veći od pet stranica napisanih na A4 formatu (pisaćim strojem ili računalom). Uz prilog treba također poslati noviju fotografiju i kratki životopis. Pretpostavka za sudjelovanje u natječaju jest i dobro poznavanje njemačkoga jezika.

Dobitnik nagrade dobija dvomjesečnu stipendiju za boravak i učenje kod dnevnih novina „Frankfurter Rundschau“ u Frankfurtu. Druga nagrada je 2 000 DM, a treća 1 000 DM. Prilozi moraju stići do 12.11.1999., a žiri će o nagradama donijeti odluku u prosincu.

Priloge za ovaj natječaj sa svime što se usto traži treba slati na adresu:

**Diakonisches Werk der EKD e.V.
Hoffnug für Osteuropa**

**Postfach 10 11 42
D-70010 Stuttgart
Deutschland**

Ukradeno djetinjstvo i Bleiburg

Ivan Ott, *Ukradeno djetinjstvo*, Lijepa naša, Wuppertal 1999.

Tekst pisca Ivana Otta „Ukradeno djetinjstvo“ nije nimalo prijatna lektira. Naprotiv. Tko se kao čitatelj udubi u ovu „kroniku“ prvih dvadesetčetiri mjeseca komunističke „slobode“, pristigle u Sloveniju i Hrvatsku u proljeće 1945. godine nakon četiri godine strahota drugog svjetskog rata, doživjet će prije svega potres svoje temeljne ljudsko-moralne svijesti, koju će osjetiti kao neutješivu bol. Bol, koja ostaje i nakon apsolviranja lektire, odavno odložene na stranu. Je li to sažaljenje s autorom, zapravo s njegovim glavnim junakom Ivicom, koji je u patnji sazrijevao u iskusnog odraslog čovjeka, prije negoli je mogao pravo crpiti iz lonca jedanaestogodišnje mladosti, i s njegovom iskrenom pričom – njegovom ispovijesti? Osjećaj neobjašnjive generičke sukrivnje u djelima – djelima užasa, koje autor opisuje u svom potresnom tekstu? Posljedica uživanja u stanje, koje autor iznosi kronološki objektivno iz svojeg intimno subjektivnog iskustva, osobno prožeto toplinom – na podlozi hladne, nemilosrdne i neopozive povijesne istine, pri čemu on snagom majstorskog zahvata prisiljava, da ga čitatelj neželjno i kao usput prati – na način jednog Šimuna iz Cirene na njegovom osobno doživlje-

nom i umjetnički predstavljenom – dječjem križnom putu.

Ili je, kratko rečeno, ova bol i izraz osobne asocijacije čitatelja, njegovih sličnih trpkih i gorkih uspomena na ono vrijeme u kojem ljudski život „nije vrijedio ni pišljivog boba“,

kako autor kaže na jednom mjestu svog teksta, i na prostor koji je nekoć mnogima značio domovinu, ali se kroz krivicu sunarodnjaka – da, posebice ovih ljudi, bez obzira u kojoj su mjeri subjektivno ili objektivno stajali pod utjecajem zapovijedi „uvezenog“ sistema i njegove ideologije – u jednoj epohi iznenada pretvorio u najstraniju tuđinu i pakao iz kojeg se mogao spasiti samo onaj srećković, kojem je uspjelo potpuno promijeniti svoj identitet, ili pak pobjeći u bilo koju stranu zemlju, pa bilo to makar na kraj svijeta?

Poslije čitanja Ottova romana (kronike – dnevnčkih zapisa, umjetničke reportaže) pojavljuje se naime u čitatelja porred boli držanje identično stavu autora. On doživljuje bol a da joj se samo samilosno ne podaje, svladava ga egzistencijalni strah koji se ne može dočepati njegove prirodne hrabrosti, on živi u zajedništvu s prošlošću bez umiranja za sadašnjost i budućnost. Jer život nikad nije niti može biti samo gola vjerovjesnička jasnoća, on je bez prestanka također i prije svega tajna koja se otkriva samo onima koji joj se približe poklonom cijelog svog bića.

A to je ujedno glavna tajna velikog umjetničkog učinka Ottova romana „Ukradeno djetinjstvo“. Autorovo elementarno, gotovo proporcionalno uvažavanje cjelovitosti života koji nam on predstavlja, njegove racionalne evidentnosti kao i njegove svetosti, njegova očajanja kao i njegovih prkosećih perspektiva. Cjeloviti život živi u strahotama, očaju i boli glavni junak Ivica, jedanaestogodišnji autor osobno, jer on u toj tamnici tijela i duha iznenada i uvi-

Ivan Ott u studiju SWR u Stuttgartu

jek nanovo doživljuje drugi pol ljudske egzistencije – naime, uz strahote također i unutarnje spokojstvo, uz očajanje također jednu suludu nadu, a pokraj boli jednu sitnu radost.

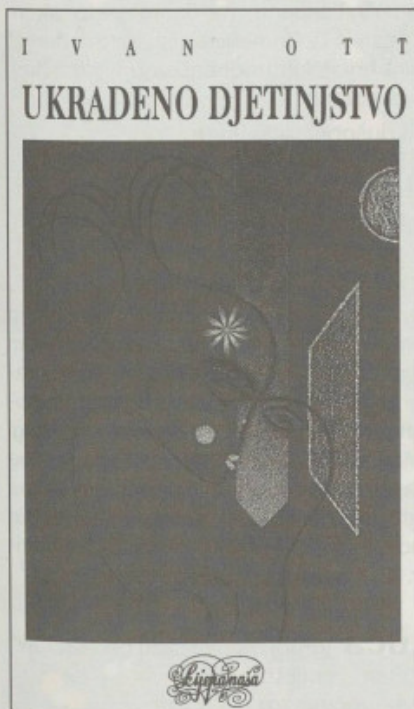
Jer ne samo glavni junak romana – sva njegova lica, kako žrtve, tako i krvnici, djeca i odrasli, žive jedan puni, cjeloviti život. Sva su istovremeno i bol i radost. I sva su – kako u ovoj knjizi, tako i u realnom životu, vjerno ocrtanom u ovoj knjizi – zapravo žrtve jedne strane neljudske ideologije i nekih stranih, neljudskih sklonosti u ljudima, koje sablasno tajanstveno pričinjavaju da čovjek svom bližnjem nije čovjek, već, vuk, i da ljudska povijest nije riznica mudrosti, već skladište tuge. I potpuno je svejedno, što sve od početka do kraja u romanu i životu – znamo, tko su konkretni krivci za konkretne grijehe (te ih iz punog srca i optužujemo), i potpuno je svejedno što su nam poznate konkretne žrtve ovih grješnih krvnika s njihovim konkretnim imenima i obrazima – autor nas svojim majstorskim slikanjem cjelovitosti života, unatoč jasnoj optužbi grijeha i grješnika, uzdiže uvjerljivo iznad crno-bijele životnoistinite i spisateljske tehnike.

Ovo nenametljivo, kroz sam život izloženo optužujuće opraštanje – ili opraštajuća optužba – koja znači gorku i neodložnu opomenu, da ne prisvaja sebi nikome pripadajuće pravo na osudu, to je temeljna „ideologija“ Ottovog romana „Ukradeno djetinjstvo“.

(Iz predgovora dra Marka Dvořaka)

Narudžbe:

Lijepa naša
Schwarzbach 9A, 42227 Wuppertal
tel./fax: 02 02/6 48 17 07
E-Mail: VerlagEsic@t-online.de

ÜBERSETZUNGSBÜRO MARIJAN MAJIĆ (M.A.) BDÜ

Vaš tumač i prevoditelj mr. Marijan Majić

Landgrafenstraße 11
60486 Frankfurt (Bockenheim)

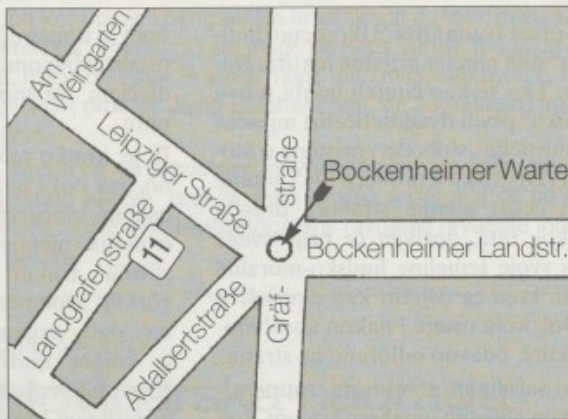
(u blizini Generalnog konzulata Republike Hrvatske)

U-Bahn: U6 i U7; tramvaj: 16

Stajalište: Bockenheimer Warte ili Leipziger Straße

Telefon: 0 69 / 700 367

Telefax: 0 69 / 97 07 43 57

PRIJEVODI

- Ovjereni prijevodi i hitni servis za hrvatski, njemački, engleski i španjolski jezik. Dokument pošaljite telefaksom i prijevod će Vam biti dostavljen u najkraćem roku.

MONIKA LOVRIĆ

dipl. prevoditelj i sudski tumač.

Tel. 02 21/4 30 32 30 • fax 4 30 32 41 • E-Mail: LOVRAM@aol.com

HRVATSKI SHOW BAND

TITANIK

Kontakt:
Christian Koler
Mühlenbachweg 2
88677 Markdorf
Deutschland
Tel. 075 44 / 47 81

Handy: Christian 0171 / 3 64 11 42
Milan 0171 / 2 37 16 23
Kristijan 0170 / 2 96 61 00

- Sviramo na Vašoj zabavi stare i nove hitove, pjesme iz Dalmacije, Slavonije, Zagorja, Bosanske Posavine, Hercegovine...
- Specijalni svadbeni program
- Sviramo i u Austriji i Švicarskoj!

- pokopne usluge

Pokopno poduzeće IRIS, Kralja Tomislava bb, iz Uskoplja (G. Vakuf, BiH) organizira prijevoz i sprovod pokojnika iz zapadnoeuropskih zemalja u Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu.

Tel./fax: 00387/88/49 42 60
Mobitel: 00385/98/30 88 36 i 00385/99/47 61 84
Vlasnik: Zdravko Gadža

• Hrvatski katolički kalendar 2000

Hrvatski dušobrižnički ured već je izdao Hrvatski katolički kalendar za 2000. godinu, godinu Velikoga jubileja, kada Crkva slavi 2000 godina rođenja Isusa Krista. Radi se o jednolisnom zidnom kalendaru, tiskanom na finom kartonskom papiru. Na kalendaru je slika G. Domenica „Isusovo rođenje“, a navedeni su i termini hrvatskih hodočašća u Njemačkoj. Narudžbe treba slati na adresu:

Hrvatski dušobrižnički ured
An den Drei Steinen 42, 60435 Frankfurt
tel. 0 69 / 9 54 04 80, fax. 95 40 48 24
E-Mail: kroatenseelsorge@t-online.de

• Deutsch als Zweitsprache

I u zimskom semestru 1999./2000. godine na frankfurtskom sveučilištu J.W. Goethe održava se seminar pod nazivom „Deutsch als Zweitsprache. Interkulturalität und Zweitspracherwerb“. Seminar je posebno zanimljiv studentima inozemnih roditelja, kojima je njemački, iza materinskoga, drugi jezik. Predavač je Marijan Batinić, djelatnik Pedagoškog instituta iz Frankfurta, a prijave za seminar primaju se od 11.10.1999. na frankfurtskom sveučilištu, na Institutu für deutsche Sprache und Literatur, Geschäftszimmer des Institut I, Georg-Voigt-Str. 12.

- **Prodaje se kuća** (grubi radovi) blizu hotela „Lav“ u Splitu, s tri kata i 300 m² zemljišta.
Sve obavijesti na telefon: 00385/21/55 20 28.

Ova je slika podsjećanje na izvanredni uspjeh hrvatskih nogometaša i osvajanje trećega mjesta na prošlogodišnjem svjetskom nogometnom prvenstvu u Francuskoj. Ministranti HKM Mosbach bili su tih dana sa svojim svećenikom u domovini, gdje su i na ovaj način slavili uspjeh naših nogometaša

Folklorna skupina HKM Ludwigsburg s članovima KUD-a „Petar Preradović“ iz Đurđevca

Krizmanici HKM Traunreut s biskupom krčkim Valterom i svećenicima

▼ Krizmanici HKM Augsburg s biskupom Jezerincem i vjeroučiteljima

U povodu proslave Velikoga jubileja, 2000 godina rođenja Isusa Krista, Hrvatski dušobrižnički ured priređuje hodočašće u Svetu Zemlju (Izrael) od 21. do 28. 1. 2000. godine. Vodiitelj hodočašća bit će fra Miroslav Modrić (na slici, predvodi križni put za hodočasnike u Jeruzalemu), veliki poznavatelj Svete Zemlje i organizator brojnih hodočašća u Isusovu domovinu. Cijena hodočašća po osobi je 1 795,- DM. Prijave se šalju na adresu: Hrvat. dušobrižnički ured, An den Drei Steinen 42, 60435 Frankfurt; fax: 069/95 40 48 24, a rok za slanje prijave je 20. 10. 1999. Uz prijavu za hodočašće potrebno je dostaviti i potvrdu o uplati od 500 DM na: Josip Klarč, Konto-Nr. 359 841 775, BLZ 500 502 01, Frankfurter Sparkasse ili na: Miroslav Modrić, Konto-Nr. 1252 253, BLZ 305 500 00, Sparkasse Neuss. Na ovo hodočašće se ide pod uvjetom da se prijavi najmanje 25 hodočasnika. Sve informacije o hodočašću mogu se dobiti preko našeg telefona: 069/9 54 04 80.

Krizmanice i krizmanici HKM Frankfurt s pomoćnim đakovako-srijemskim biskupom Đurđm Gašparovićem i vjeroučiteljima ispred frankfurtske katedrale

Foto: P. Lovrić